

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ
ԱԶԳԱՅԻՆ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ

ԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎՈՅ

ԲԱՅՈՒՄ 1887 ԱՄԻ

ՆԻՍՏ Դ

28 ՕԴՈՍՈՍ 1887

Կ. ՊՈԼԻՍ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԾԱՀԱԿ ՆԻՆՈՂՈՍԵԱՆ

1887

ԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆԲ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎՈՅ

ԴԻԻԱՆԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎՈՅ

ՄԱՅՐ ԴԻԻԱՆ

Յարութիւն	Էֆէնտի Մէրէէմ-Գուլի	Ա. Արեւադէր
Քրիստոստուր	» Դաղարոսեան	Բ. »
Յովհաննէս	» Թորոսեան	Գ. »
Մկրտիչ	» Մէլիքեան	Ա. Արեւադէր
Ստեփան	» Տամատեան	Բ. »
Աւետիս	» Թնկրեան	Գ. »

Ձեռնաստուծեան Դիւան

Սիմէօն Եպսկ. Սէֆէրեան
Գարեգին Վրդ. Թաթարեան
Յովհաննէս Էֆ. Թորոսեան

Դաստիարակութեան Դիւան

Դարբիէ Էֆ. Նորատունկեան
Ռէթէոս » Պէրպէրեան
Յովսէփ » Շիշմանեան

Կալուստոց Դիւան

Քրիստոստուր Էֆ. Դաղարոսեան
Մատթէոս » Ալէքսանեան
Յակոբ » Պօլնակեան

Համարակալութեան Դիւան

Յարութիւն Էֆ. Նորատունկեան
Համարածուս » Մաղպուլեան
Սեպուհ » Տէմիրճիպաշեան

Յարաբերութեան Դիւան

Տիգրան Էֆ. Եռասուֆեան
Միհրան » Սէթեան
Կարապետ » Սըլվանեան

Իրաւաստութեան Դիւան

Յովհաննէս Աւագ Բէյ. Մկրեան
Միհրան Էֆ. Զօպանեան
Յակոբ » Արշակ

Նախաձեռնութեան Դիւան

Յովհաննէս Էֆ. Նուրեան
Նշան » Պօյաճեան
Միքայէլ » Մամիկոնեան

Խմբագրութեան Դիւան

Յարութիւն Էֆ. Թրեաքեան
Մկրտիչ » Մէլիքեան
Համարածուս » Ալաճաճեան

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

ԲԱՅՈՒՄ 1887 ԱՄԻ

Հ.Ի.ՍՏ Դ.

23 ՕԴՈՍՏՈՍ 1887

ՆԱԽԱԳԱՀ. — ՊԱՏՐԻԱՐԿԱՆ ՓՈԽԱՆՈՐԴ Տ. ԳԵՈՐԴ Ե. ՎՐԴ.
ԻԻԹԻԻՃԵԱՆ. (Ա.Ճ.Բ.Ե.)

ԱՏԵՆԱՊԵՏ. — Յ. ՄԷՐԵՆՍ-ԳՈՒԼԻ ԷՖԷՆՏԻ.

ՕՐԱԿԱՐԳ

- Ա. — Ընտրութիւն Աղդ. վարչութեան Գաղաքական Ժողովոյ. (Տէղէֆէր Ա. Կէնդէրաճ Գլխաւ):
- Բ. — Վերաքննեալ Կանոնադիր Սրբոց Յակովբեանց Միաբանութեան. (Տէղէֆէր Աղդ. վարչութեան. — Շ. Բ. Կէնդէրաճ):
- Գ. — Տեղեկագիր Համարատուութեան Ս. Երուսաղիմայ Խորհր. Յանձնաժողովոյ:
- Դ. — Վերջնական տեղեկագիր Եւ Հրաժարումն Ս. Երուսաղիմայ Խորհ. Յանձնաժողովոյ:
- Ե. — Տեղեկագիր Աղդային վարչութեան Ի մասին Հաշուետուութեան Սո. վերջոյ դադարեալ Յանձնաժողովոյ:

Ի բացակայութեան Ամեն. Պատրիարք Ս. Հօր, Ատենապետ Էֆէնտի առ ժամկայ Նախագահութեան կը հրաւիրէ Պատրիարքական Փոխանորդ Ս. Հայրն, որ սովորական աղօթիւք կ'օրհնէ Ժողովին աշխատութիւնները:

Ատենադ կը բացուի ժամը 4 1/2 ին, Ի ներկայութեան 38 երեսփոխանաց, որոց թիւն Ի վերջոյ 53ի կը յանդի:

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՔ

1

Խնդիր վաւերացման Բ. Նստի ատենագրութեան:

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՖ. — Վերջին նստի ատենագրութիւնը տպարանէն դուրս ելած չըլլալով:

տարարութեան՝ այլ նոյն իսկ Ս. Պատրիարք Հօր տեղեկագրին վրայ հիմնուած է: Հետեւաբար չի կրնար բաւել թէ լրագրական հրատարակութիւնն պատճառ եղած է խնդրոյն յետաձգման:

Գալով ծանօթ խնդրոյ մասին Պէկեան էֆէնտիի համոզմանց, թէ եւս այս խնդրոյս մէջ միշտ հակակարծիք գտնուած եմ իրեն, բայց նա բնաւ չէ փոխած իւր կարծիքն և միշտ մի և նոյն համոզման վրայ հաստատ կը մնայ: Եւ միթէ ի՞նքն է յանցաւորն, քանի որ ա՛յնպէս հաւատացեր, ա՛յնպէս հաւատացուցեր են իրեն:

Այլ ինչ որ ալ բնայ, պէտք չէ այլ եւս յետաձգել խնդիրն: Աւստի պէտք է որ իւր ընտրութեան տեղեկագրին նոյն իսկ վսեմ: Նուրեան էֆէնտիի վարչութեան միջոցաւ գայ հոս և վաւերանայ:

ԱՅՆԱՊԵՏ ԷՖ. — Գրաւոր հարցում մը ներկայացաւ Դիւանիս որոյ համար ըսի թէ յառաջիկայ նստին ուրիշ առ կախ խնդրոյ հետ ի միատին՝ հարկ եղած տեղեկութիւնը պիտի բերէ Դիւանս, և արդէն հարցման տէր երեսփոխանին պահանջումն ալ այս էր:

ՓԱՓԱՋԵԱՆ Ս. ԷՖ. (Ընդհանր) — Տեղեկութիւն չեմք տալեր, այլ տեղեկագրին:

ԱՅՆԱՊԵՏ ԷՖ. — Խնդրոյն վիճակը չեմ քննած որ աւելի ևս ճշգրտեմ իմ պատասխանը: Յառաջիկայ նստին և թէ տեղեկագիրը չբերելու պատճառ չկայ, տեղեկագիրը կու գայ, եթէ կայ, հարկ եղած բացատրութիւնը կը տրուի, բաւական է որ հարցումը գոհացում գտնէ: Աւստի խնդիրը փակեալ է այժմ:

4

Վաւերացումն Եկեղեցական երեսփոխանական ընտրութեանց:

ԱՅՆԱՊԵՏ ԷՖ. — Երկրորդ վիճակաւ

գաղարեալ չորս եկեղեցական երեսփոխանաց, ինչպէս նաեւ Առաջին և Չորրորդ վիճակներէն երկու պակասելոյ տեղ նորոգ ընտրութիւն կատարուած և արդիւնքն ի ձեռն Ամեն Ս. Պատրիարք Հօր հանդերձ կրօնական ժողովոյ և քուէհամարի Քննիչ Յանձնաժողովոյ տեղեկագրերով Դիւանիս աւանդուած է:

Կը հրաւիրեմ Ատենագլխի էֆէնտին ընթերցելու և վաւերանշար:

Ամեն Սրբազան Պատրիարք Հայր:

Ըստ հրամանի և հրահանգի Չերդ Ամեն. Բ. Սրբազնութեան, թէ վիճակաւ գաղարեալ և թէ հրաժարեալ վեց եկեղեցական երեսփոխանաց տեղ նոր ընտրութիւն կատարելու համար Կրօն. ժողովն Քննիչ Յանձնախումբ մը կարգած էր, որպէս զի ըստ օրինի ընտրական գործողութիւնները կատարելով իւր տեղեկագրին բերէ ժողովոյս ի պատշաճ անօրէնութիւն: Քննիչ Յանձնաժողովն իւր պաշտօնը լիովին կատարած և ամսոյս 3 և 7 թուականներով իւր կրկին տեղեկագրին ներկայած էր կանխաւ և ժողովն իւր այսօրեայ նստին մէջ նկատողութեան առնելով այդ կրկին տեղեկագրերն, օրինաւոր գտաւ ըստ ամենայնի, և ներկայեալ խոնարհաբար կը մատուցանէ Չերդ Ամեն. Բ. Սրբազնութեան ի անօրէնութիւն կարեւորին:

Մնամբ խոնարհ յարգանքօք

Ի դիմաց Կրօն. ժողովոյ

Ատենագլխի Ատենագլխոյ
ՆՈՐԵԱՆ ԳԱՐԻ. ԱՄԵՆԱՅԱՆ ԽՈՒՄԵԱՆ

24 Յոստոս 1887

Կ. Պոլիս

Ամենապատիւ Ս. Պատրիարք Հայր Նախագահ Աղգ. Կեդրոնական Վարչութեան Կրօն. ժողովոյ,

Ըստ հրամանի և հրահանգի Չերդ Ամեն. Բ. Սրբազնութեան, Քննիչ Յանձնախումբս այսօր գումարելով յԱղգ. Պատրիարքարանի, թէ վիճակաւ գաղարեալ և թէ հրաժարեալ եկեղեցական երեսփոխանաց տեղ նոր ընտրութեան համար քուէհամարի գործողութեան ձեռնարկելով, տեսաւ որ հարկւր քսան և վեց ընտրողներէն մասնակցած էին քուէարկութեան տասն և ինը անձամբ և վաթսու երեքը նամակաւ, յորոց մին պարսպ էր, որով քուէարկուաց համագումարը կը լինի ութսուն և մէկ, և բացարձակ առաւելութիւնը քառասուն և մէկ:

Ինչպէս կերելի՝ Ա. վիճակին համար քուէից բացարձակ առաւելութեամբ (44 քուէ) ընտրեալ է Ամեն. Տ. Մկրտիչ Ս. Արքեպիսկոպոս Խրիմեան:

Բ. վիճակէն բացարձակ առաւելութեամբ ընտրեալ են

Արժ. Տ. Ներսէս Ծ. Վարդ. Արսլանեան քուէ 53

» Տ. Յովսէփ Ծ. Վարդ. Սարաճեան քուէ 47

Իսկ համեմատականի մնացած են Դեր. Տ. Հմայեակ Ս. Եպիսկ Ռիմաքսեան քուէ 40

» Տ. Խորէն Ս. Արքեպիսկ. Նար-պէյ քուէ 30

Արժ. Տ. Ամբրոսիոս Ծ. Վարդ. Ռուբինեան քուէ 15

» Տ. Արիստակէս Աւագ-Քաջ, Մամբրէեան քուէ 19

Դ. վիճակին համար առաւելագոյն քուէ ստացող չկայ, ուստի և համեմատականի մնացած են

Արժ. Տ. Մալքէս Ծ. Վարդ. Կիւմրիւք-ճեան քուէ 16

» Տ. Յովհաննէս Աւագ-Քաջ. Մկրդեան քուէ 19

Առաջի առնելով զայս Չեր Բ. Սրբազնութեան կը խնդրեմք որ համեմատականի քուէարկութիւնը կատարելու համար պէտք եղած հրամանը շնորհ ընէք առ որ անկ է:

Մնամբ խորին յարգանքօք

Անդամք Քննիչ Մասնախմբի

Իգնատիոս Վրդ. Շիշեճեան

Գ. Վ. Յ. Անուշեան

Տ. Արիստակէս Քան. Մամբրէեան

Սուքիաս Քան. Ստեփաննոսեան

3 Օգոստոս 1873

Ամենապատիւ Սրբազան Պատրիարք Հայր, Նախագահ Աղգ. Կեդրոնական Վարչութեան Կրօն. ժողովոյ:

Ըստ հրամանի և հրահանգի Չերդ Ամեն. Բ. Սրբազնութեան, Քննիչ Յանձնախումբս ամեայս 3ին գումարելով յԱղգ. Պատրիարքարանի թէ վիճակաւ գաղարեալ և թէ հրաժարեալ վեց եկեղեցական երեսփոխանաց տեղ նոր ընտրութեան համար քուէհամարի գործողութեան ձեռնարկելով վերահասու եղաւ որ հարկւր քսան և վեց ընտրողներէն քուէարկութեան մասնակցած էին տասն և ինն՝ անձամբ և վաթսու երեքն նամակաւ, յորոց մին սպիտակ էր, որով քուէարկուաց համագումարը եղաւ ութսուն և մէկ և քուէից բացարձակ առաւելութիւնը քառասուն և մէկ:

Ըստ այսմ Ա. վիճակի համար քուէից բացարձակ առաւելութեամբ (44 քուէ)

1. Ե. ԲԱՅԵՆ ԺԱՆԻ

է) Ամեն. Տ. Միլրտիչ Ս. Արքեպիսկոպոս Խրիմեան.

Բ. Վիճակի համար քուէից բացարձակ առաւելութեամբ ընտրուեցան,

Արժ. Տ. Ներսէս Ծ. Վարդապետ Արշալանեան քուէ 53.

Արժ. Տ. Յովսէփ Ծ. Վարդապետ Սարաճեան քուէ 47.

Եւ համեմատականի մնացեալ երեք երեսօթականաց ընտրութեանց համար եւս ըստ հրամանի և հրահանգի Ձերդ Ամեն. Բ. Սրբաշնութեան, Քննիչ Յանձնախումբ այսօր Օգոստոս 7 վերստին դումարուելով ՍԱՂԴ. Պատրիարքարանի, քուէհամարի դործողութեան ձեռնարկեց և վերահասու եղաւ որ հարկւր քուսան և վեց ընտրողներէն քուէարկութեան մասնակցած էին տասն և վեցն անձամբ և վաթսուն երեքն նամակաւ, որով քուէարկուաց համագումարը եղաւ հօթանասուն և ինը.

Ըստ այսմ քուէից առաւելութեամբ ընտրուեցան

Բ. Վիճակի համար Գեր. Տ. Խորէն Ս. Արքեպիսկ. Նար-պէյ քուէ 39

Բ. Վիճակի համար Գեր. Տ. Հմայեալ Ս. Եպիսկ. Դիմաքսեան քուէ 69 և

Գ. Վիճակի համար Արժ. Տ. Մովսէս Ծ. Վարդապետ Կէօմիւրիճեան քուէ 44.

Հետեւաբար վիճակաւ դադարեալ և հրաժարեալ Եկեղեցական վեց երեսօթականաց ամբողջական ընտրութիւնը կատարուեցաւ այսպէս՝

Ա. Վիճակ

Ամեն. Տ. Միլրտիչ Ս. Արքեպիսկ. Խրիմեան Բ. Վիճակ

Գեր. Տ. Խորէն Ս. Արքեպիսկ. Նար-պէյ

» Տ. Հմայեալ Ս. Եպիսկ. Դիմաքսեան

Արժ. Տ. Ներսէս Ծ. Վարդ. Արշալանեան

» Տ. Յովսէփ Ծ. Վարդ. Սարաճեան Գ. Վիճակ

» Տ. Մովսէս Ծ. Վարդ. Կէօմիւրիճեան Արդ. առաջի առնելով զայս Ամեն.

Բ. Սրբաշնութեան,

Մ'նամը որդիական ակնածանօք Անդամը Քննիչ Յանձնախումբ

Վախան Վրդ. Յակովբեան

Գ. Վրդ. Ս. Անուշեան

Իգնատիոս Վարդ. Շիշէճեան

Սուքիաս Քան. Ստեփաննոսեան

Տ. Արիստակէս Քան. Մամբրէեան

7 Օգոստոս 1887

(Յետ քննարկման)

ԱՏԵՆԱԴՊԵՏ ԷՖ. — Սոյն ընտրութեանց տեղեկագրերն այս անգամ քուէհամարի Քննիչ Յանձնաժողովը և Կրօն ժողովը կողմանէ եկած են, մինչ յանցելուն համագումար ժողովը կողմանէ կուգային. բայց

Երեսօթական տեսք անոնց վրայ խօսք առնելէ առաջ պէտք է գիտնան, որ խրաբանչիւր վիճակի համար զատ զատ և սակայն մի անգամաւ քուէ խնդրուած է ընտրողներէն, որոյ անպատեհութիւնն յայտնի է քուէարկութեան ելից նկատմամբ, մանաւանդ

զի Եկեղեցական Հարք վիճակ որոշելու իրաւունք չունին. այդ գործողութիւն, յետ ընտրութեանց վաւերացման, յատենի ժողովոյս պէտք էր կատարուել:

Այսու հանդերձ կատարուած ընտրութիւնը օրինաւոր են, և այս դիտողութիւն ձեռք խնդիր մ'ըլլալով, կատարուած ընտրութիւնը բեկանելու չափ զօրաւոր չթուիր Դիւանիս:

Տ. Յ. Վ. Գ. Ա. ՓԱՓԱՋԵԱՆ. — Բայց մենք Եկեղեցականքս Համագումար ժողովի չհրա-իրուեցանք, այլ պարզապէս Կրօն ժողո-

վոյ կողմանէ պատրաստուած ընտրելիաց ցանկի մը վրայ Եկեղեցական վեց երեսօթականաց ընտրութեան համար քուէ տալու հրուէր ընդունեցանք:

ՀԱՋԱՐՈՍԵԱՆ Ք. ԷՖ. — Քուէհամարի այդ Քննիչ Յանձնախումբը որոշ. ձեռամբ ընտրուած է:

ԱՏԵՆԱԴՊԵՏ ԷՖ. — Ս. Պատրիարք Հօր և Կրօն. ժողովը ձեռամբ:

ՀԱՋԱՐՈՍԵԱՆ Ք. ԷՖ. (Պատրիարքի) — Քննիչ Յանձնախումբը ընտրելու իրաւունքն ո'չ թէ Կրօնական այլ Համագումար ժողովոյն տրուած է:

ԳՈՒՐԳԷՆ Յ. ԷՖ. — Այդ Եկեղեցական վեց երեսօթականաց յանձնադրերն ո'ր են:

ԱՏԵՆԱԴՊԵՏ ԷՖ. — Յանձնադրութիւնն անպահովեալ է:

ԳՈՒՐԳԷՆ Յ. ԷՖ. — Պէտք էր որ ըստ օրինի դրաւորապէս յայտնէին իրենց յանձնադրութիւնն:

ՆՈՒՐԵԱՆ Յ. ԷՖ. — Արժ. Տ. Յակոբ Վարդապետի դիտողութիւնն այնպէս կ'երեւի թէ՛ Կրօն. ժողովը պաշտօնական ընտրելութեան դրութիւն մի ստեղծեր է, որոյ արդիւնքն Եղեր է՝ Կրօն. ժողովը անգամայն անպատեհութեամբ Երեսօթական ընտրութեան մեծամասնութեամբ երեսօթական ընտրել: Մինչ դուրս ձգուած են այնպիսի Եկեղեցականներ, զորս միշտ մեր մէջ տեսնելու և ի մանկութիւնէ յարգելու սովորած եմք:

ՋԱՅՆԵՐ. — Եկեղեցական երեսօթականաց ընտրութեան մասին ի՞նչ է Սահմանադրութեան տրամադրութիւնն:

(Ատենադպիր Էփէնտի կ'ընթեռնաւ Եկեղեցական երեսօթականաց ընտրութեան վի-

րաբերեալ Սահմանադրութեան 43րդ. յօդուածն):

(Յետ քննարկման)

ՓԱՓԱՋԵԱՆ Ս. ԷՖ. — Քուէհամարի Քննիչ Յանձնախումբը կուգէ Համագումար ժողովին ընտրութի, կուգէ Կրօնական ժողովին, մեզի վերաբերեալ խնդիր մը չէ, այլ իրենց Պատշաճ է որ, ինչպէս աշխարհական երեսօթականաց ընտրութեան ծանօթագիրն Քաղ. ժողովին կուգայ, նոյնպէս և Եկեղեցական երեսօթականաց ընտրութեան ծանօթագիրն Կրօնական ժողովին գայ:

Գալով վիճակի խնդրոյն, ինչպէս իրաւամբ դիտել տուաւ Ատենադպիր Էփէնտի, Եկեղեցականաց իրաւունքն է մի միայն Եկեղեցական երեսօթականաց ընտրութիւնն կատարելու մեզ տեղեկագրէլ, իսկ վիճակն չ'ո'ս, այն ժողովոյս մէջ կը ձգուի և իրաւքանչիւրին ի՞նչ վիճակ որ Ելնէ, ըստ այնմ կ'արձանագրուի:

ՊՕՇՆԱԿԵԱՆ Յ. ԷՖ. — Ես աւելի պատշաճ կը նկատեմ այն ընտրութեանց վաւերացումն այսօր յետագիւլ, որպէս զի յարուցեալ խնդրոյն վրայ Ս. Պատրիարք Հօր կարծիքն ալ առնուիք:

ԱՏԵՆԱԴՊԵՏ ԷՖ. — Ըսի արդէն թէ եղած դիտողութիւնը ընտրութիւն բեկանելու չափ զօրաւոր չեն:

ՔՈՐՈՍԵԱՆ Յ. ԷՖ. — Սահմանադրութեան այդ 43րդ. յօդուածին համաձայն տեղի ունեցած է ընտրութիւն, և եթէ փոքր թիւ ընտրութիւն մը կայ, այն ալ ձեռք վրայ է:

Եթէ տառական կերպիւ Սահմանադրութեան հետեւէինք, հարկ կ'ըլլար որ խրաբանչիւր Եկեղեցական անձանք մասնակցէր քուէարկութեան, բայց կը թուի թէ Կրօն. ժողովն աւելի դիւրութիւն մը բնծայելու համար է որ գրաւոր քուէին խնդրելու եղանակն բնորոշած է:

Տ. Յ. Վ. Գ. Ա. ՓԱՓԱՋԵԱՆ. — Բայց մենք Եկեղեցականքս Համագումար ժողովի չհրա-իրուեցանք, այլ պարզապէս Կրօն ժողո-

վոյ կողմանէ պատրաստուած ընտրելիաց ցանկի մը վրայ Եկեղեցական վեց երեսօթականաց ընտրութեան համար քուէ տալու հրուէր ընդունեցանք:

ՀԱՋԱՐՈՍԵԱՆ Ք. ԷՖ. — Քուէհամարի այդ Քննիչ Յանձնախումբը որոշ. ձեռամբ ընտրուած է:

ԱՏԵՆԱԴՊԵՏ ԷՖ. — Ս. Պատրիարք Հօր և Կրօն. ժողովը ձեռամբ:

ՀԱՋԱՐՈՍԵԱՆ Ք. ԷՖ. (Պատրիարքի) — Քննիչ Յանձնախումբը ընտրելու իրաւունքն ո'չ թէ Կրօնական այլ Համագումար ժողովոյն տրուած է:

ԳՈՒՐԳԷՆ Յ. ԷՖ. — Այդ Եկեղեցական վեց երեսօթականաց յանձնադրերն ո'ր են:

ԱՏԵՆԱԴՊԵՏ ԷՖ. — Յանձնադրութիւնն անպահովեալ է:

ԳՈՒՐԳԷՆ Յ. ԷՖ. — Պէտք էր որ ըստ օրինի դրաւորապէս յայտնէին իրենց յանձնադրութիւնն:

ՆՈՒՐԵԱՆ Յ. ԷՖ. — Արժ. Տ. Յակոբ Վարդապետի դիտողութիւնն այնպէս կ'երեւի թէ՛ Կրօն. ժողովը պաշտօնական ընտրելութեան դրութիւն մի ստեղծեր է, որոյ արդիւնքն Եղեր է՝ Կրօն. ժողովը անգամայն անպատեհութեամբ Երեսօթական ընտրութեան մեծամասնութեամբ երեսօթական ընտրել: Մինչ դուրս ձգուած են այնպիսի Եկեղեցականներ, զորս միշտ մեր մէջ տեսնելու և ի մանկութիւնէ յարգելու սովորած եմք:

ՋԱՅՆԵՐ. — Եկեղեցական երեսօթականաց ընտրութեան մասին ի՞նչ է Սահմանադրութեան տրամադրութիւնն:

(Ատենադպիր Էփէնտի կ'ընթեռնաւ Եկեղեցական երեսօթականաց ընտրութեան վի-

րաբերեալ Սահմանադրութեան 43րդ. յօդուածն):

(Յետ քննարկման)

ՓԱՓԱՋԵԱՆ Ս. ԷՖ. — Քուէհամարի Քննիչ Յանձնախումբը կուգէ Համագումար ժողովին ընտրութի, կուգէ Կրօնական ժողովին, մեզի վերաբերեալ խնդիր մը չէ, այլ իրենց Պատշաճ է որ, ինչպէս աշխարհական երեսօթականաց ընտրութեան ծանօթագիրն Քաղ. ժողովին կուգայ, նոյնպէս և Եկեղեցական երեսօթականաց ընտրութեան ծանօթագիրն Կրօնական ժողովին գայ:

Գալով վիճակի խնդրոյն, ինչպէս իրաւամբ դիտել տուաւ Ատենադպիր Էփէնտի, Եկեղեցականաց իրաւունքն է մի միայն Եկեղեցական երեսօթականաց ընտրութիւնն կատարելու մեզ տեղեկագրէլ, իսկ վիճակն չ'ո'ս, այն ժողովոյս մէջ կը ձգուի և իրաւքանչիւրին ի՞նչ վիճակ որ Ելնէ, ըստ այնմ կ'արձանագրուի:

ՊՕՇՆԱԿԵԱՆ Յ. ԷՖ. — Ես աւելի պատշաճ կը նկատեմ այն ընտրութեանց վաւերացումն այսօր յետագիւլ, որպէս զի յարուցեալ խնդրոյն վրայ Ս. Պատրիարք Հօր կարծիքն ալ առնուիք:

ԱՏԵՆԱԴՊԵՏ ԷՖ. — Ըսի արդէն թէ եղած դիտողութիւնը ընտրութիւն բեկանելու չափ զօրաւոր չեն:

ՔՈՐՈՍԵԱՆ Յ. ԷՖ. — Սահմանադրութեան այդ 43րդ. յօդուածին համաձայն տեղի ունեցած է ընտրութիւն, և եթէ փոքր թիւ ընտրութիւն մը կայ, այն ալ ձեռք վրայ է:

Եթէ տառական կերպիւ Սահմանադրութեան հետեւէինք, հարկ կ'ըլլար որ խրաբանչիւր Եկեղեցական անձանք մասնակցէր քուէարկութեան, բայց կը թուի թէ Կրօն. ժողովն աւելի դիւրութիւն մը բնծայելու համար է որ գրաւոր քուէին խնդրելու եղանակն բնորոշած է:

Տ. Յ. Վ. Գ. Ա. ՓԱՓԱՋԵԱՆ. — Բայց մենք Եկեղեցականքս Համագումար ժողովի չհրա-իրուեցանք, այլ պարզապէս Կրօն ժողո-

վոյ կողմանէ պատրաստուած ընտրելիաց ցանկի մը վրայ Եկեղեցական վեց երեսօթականաց ընտրութեան համար քուէ տալու հրուէր ընդունեցանք:

ՀԱՋԱՐՈՍԵԱՆ Ք. ԷՖ. — Քուէհամարի այդ Քննիչ Յանձնախումբը որոշ. ձեռամբ ընտրուած է:

ԱՏԵՆԱԴՊԵՏ ԷՖ. — Ս. Պատրիարք Հօր և Կրօն. ժողովը ձեռամբ:

ՀԱՋԱՐՈՍԵԱՆ Ք. ԷՖ. (Պատրիարքի) — Քննիչ Յանձնախումբը ընտրելու իրաւունքն ո'չ թէ Կրօնական այլ Համագումար ժողովոյն տրուած է:

ԳՈՒՐԳԷՆ Յ. ԷՖ. — Այդ Եկեղեցական վեց երեսօթականաց յանձնադրերն ո'ր են:

ԱՏԵՆԱԴՊԵՏ ԷՖ. — Յանձնադրութիւնն անպահովեալ է:

ԳՈՒՐԳԷՆ Յ. ԷՖ. — Պէտք էր որ ըստ օրինի դրաւորապէս յայտնէին իրենց յանձնադրութիւնն:

ՆՈՒՐԵԱՆ Յ. ԷՖ. — Արժ. Տ. Յակոբ Վարդապետի դիտողութիւնն այնպէս կ'երեւի թէ՛ Կրօն. ժողովը պաշտօնական ընտրելութեան դրութիւն մի ստեղծեր է, որոյ արդիւնքն Եղեր է՝ Կրօն. ժողովը անգամայն անպատեհութեամբ Երեսօթական ընտրութեան մեծամասնութեամբ երեսօթական ընտրել: Մինչ դուրս ձգուած են այնպիսի Եկեղեցականներ, զորս միշտ մեր մէջ տեսնելու և ի մանկութիւնէ յարգելու սովորած եմք:

ՋԱՅՆԵՐ. — Եկեղեցական երեսօթականաց ընտրութեան մասին ի՞նչ է Սահմանադրութեան տրամադրութիւնն:

(Ատենադպիր Էփէնտի կ'ընթեռնաւ Եկեղեցական երեսօթականաց ընտրութեան վի-

րաբերեալ Սահմանադրութեան 43րդ. յօդուածն):

(Յետ քննարկման)

ՓԱՓԱՋԵԱՆ Ս. ԷՖ. — Քուէհամարի Քննիչ Յանձնախումբը կուգէ Համագումար ժողովին ընտրութի, կուգէ Կրօնական ժողովին, մեզի վերաբերեալ խնդիր մը չէ, այլ իրենց Պատշաճ է որ, ինչպէս աշխարհական երեսօթականաց ընտրութեան ծանօթագիրն Քաղ. ժողովին կուգայ, նոյնպէս և Եկեղեցական երեսօթականաց ընտրութեան ծանօթագիրն Կրօնական ժողովին գայ:

Գալով վիճակի խնդրոյն, ինչպէս իրաւամբ դիտել տուաւ Ատենադպիր Էփէնտի, Եկեղեցականաց իրաւունքն է մի միայն Եկեղեցական երեսօթականաց ընտրութիւնն կատարելու մեզ տեղեկագրէլ, իսկ վիճակն չ'ո'ս, այն ժողովոյս մէջ կը ձգուի և իրաւքանչիւրին ի՞նչ վիճակ որ Ելնէ, ըստ այնմ կ'արձանագրուի:

ՊՕՇՆԱԿԵԱՆ Յ. ԷՖ. — Ես աւելի պատշաճ կը նկատեմ այն ընտրութեանց վաւերացումն այսօր յետագիւլ, որպէս զի յարուցեալ խնդրոյն վրայ Ս. Պատրիարք Հօր կարծիքն ալ առնուիք:

ԱՏԵՆԱԴՊԵՏ ԷՖ. — Ըսի արդէն թէ եղած դիտողութիւնը ընտրութիւն բեկանելու չափ զօրաւոր չեն:

ՔՈՐՈՍԵԱՆ Յ. ԷՖ. — Սահմանադրութեան այդ 43րդ. յօդուածին համաձայն տեղի ունեցած է ընտրութիւն, և եթէ փոքր թիւ ընտրութիւն մը կայ, այն ալ ձեռք վրայ է:

ԱՅՅՆԵՐ. — Բուէ', քուէ' :

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՅ. — Եկեղեցական Երեսփոխանաց ընտրութեան տեղեկագրոյն վրայ յայտնուած դիտողութիւններէն համադրուած զոյացու թէ՛ թիւ եւ ընտրութեան եղանակին մէջ մի քանի ձեւական թերութիւնք սրբազան Եւրոպայի Եւրոպական կառավարութեան ընտրութիւնն օրինաւոր է :

Զայս բանով Ատենապետ Էֆէնտի քրէի կը դնէ սոյն վեց եկեղեցական Երեսփոխանաց ընտրութիւնն որ ԿԸ ՎԱԽԵՐԱՆԱՅ միաձայնութեամբ :

Հետեւաբար Ատենապետ Էֆէնտի եկեղեցական Երեսփոխան ԿԸ ԶՈՍԱԿԷ Ա. վիճակէն

Ամեն. Տ. Մկրտիչ Արք. Եպիսկ. Պրիման Բ. Վիճակէն

Գեր. Տ. Պրոքն Եպիսկ. Նար. պէյ

Գեր. Տ. Հմայեակ » Դիմաքսեան

Արժ. Տ. Ներսէս Վրդ. Ապանեան

Արժ. Տ. Յովսէփ » Սարաճեան եւ Դ. Վիճակէն

Արժ. Տ. Մովսէս Վրդ. Կէօմրիւքճեան

ՕՐԱԿԱՐԳ

Ընտրութիւն Ազգ. Վարչութեան Քաղ. Ժողովի (Տեղեկագիր Ատենապետաց Դիւանի)

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՅ. — Ատենական զործողութիւնք սպասուած լինելով, կանցնելու մեր Օրակարգին որ է՝ ընտրութիւն Քաղաքական Ժողովոյ եւ տեղեկագիր Ատենապետաց Դիւանի :

Կը հրաւիրեմ Ատենապետաց Դիւանի Տեղեկարար Եւսուֆեան Տիգրան Էֆէնտին, որ չնորճ ընէ ընթեռնուլ տեղեկագիրն :

(Եւսուֆեան վստմ. Տիգրան Էֆ. րեմն ելնելով կ'ընթեռնուի Հետեւեալ տեղեկագիրն) :

«Ատենապետաց Դիւանն ի նկատի առնելով Ազգ. Վարչութեան Քաղ. Ժողովոյ հրաժարագիրն, զոր Պատկառնելի Ժողովը յղած էր իրեն ի նախաքննութիւն, տեսաւ որ Ժողովականք իրենց երկամեայ պաշտօնավարութեան օրինական պայմանաժամը լրացած ըլլալով կը դադրէին պաշտօնավարութեանէ, հետեւապէս պէտք էր նոցա յաջորդաց ընտրութեան համար հարկ եղած օրինական զործողութեան ձեռնարկել ընտրելեաց երկարատիկ ցանկն պատրաստելով :

«Նկատելով սակայն՝ որ այս անգամ եւս կը ծագին այն դժուարութիւնք, որք միշտ արդեւք եղած էին Քաղ. Ժողովոյ անդամաց փութանակի ընտրութեան :

«Նկատելով որ սոյն դժուարութեանց գլխաւոր մասն կը կայանար նոյն իսկ ընտրական եղանակին մէջ, զոր Ազգ. Ժողովը ի վաղուց տեսած և բարեփոխել ուղած էր, առկայն ըստ որում Սահմանադրութեան վերաքննութեան յարակից փափուկ խնդիրներէն մին, հարկ համարած էր յետաձգել առժամապէս և համակերպել արդի և նախորդ Քաղ. Ժողովոյ անդամաց ընտրութեան պահունքուէ արկեալ բանաձեւին, որ էր ընտրել ըստ տրամադրութեան Ներքին Կանոնադրի :

«Իսկ նկատելով միանգամայն՝ որ ազգային տաքնապալից աւուրց մէջ, հետըհետէ իրարու յաջորդող Վարչութեանց պաշտօնավարութեան ժամանակամիջոցն՝ անգամ մը խախտած ըլլալով, Կրօն. և Քաղ. Ժողովոյ պայմանաժամերն միամեայ միջոցաւ իրարմէ կը տարբերին, հակառակ Սահմանադրութեան բացորոշ տրամադրութեան, որ Վարչութեանն սոյն կրկին զերազոյն Ժողո-

վոց միահամուռ ընտրուին կը պահանջէ :

«Եւ նկատելով դարձեալ, որ սոյն անտեղութիւնն բառեալու համար ուրիշ միջոց չիկայ, այլ պէտք է սոյն Ժողովներէն միոյն պաշտօնավարութեան միջոցն երկարել, կամ միւսինը յապաւել :

«Եւ նկատելով միանգամայն՝ որ Ազգ. Երեսփոխանաց կէսէն աւելի թուով նորոգ ընտրութեանց պահունք բանաւոր կը լինէր Քաղ. Ժողովոյ անդամաց ընտրութիւնը յետաձգել երեսփոխանական ընտրութեանց գէթ մեծագոյն մասին աւարտման :

«Հաւանեցաւ կարեւորութիւն ընծայել այն առաջարկին, որ յատենի Ժողովոյը բաղմնութիւն երեսփոխանաց կողմէն յայտնուած փափաքանաց համաձայն, յատենի Դիւանիս կրկնուեցաւ, այն էր հրաւիրել զՔաղ. Ժողովը շարունակել իւր բաղմնարդիւն պաշտօնավարութիւն ցաւարտներկայ տարւոյ :

«Սակայն առնանելով որ Քաղ. Ժողովոյ պատուարժան անդամակիցք չէին յաժարեալ համակերպիլ սոյն տնօրէնութեան, չուղելով շարունակել իրենց պաշտօնավարութիւնը օրինաց զժամ պայմանաժամէն աւելի երկար առնել, ձեռք դարկաւ պատրաստութիւն նորընտրելի Քաղ. Ժողովոյ ընտրելեաց երկարատիկ ցանկին, զոր պատիւ ունի մատուցանել Պատկառնելի Ժողովի :

ԵՐԿՊԱՏԻԿ ԸՆՏՐԵԼԵԱՅ ՅԱՆԿ
ՍԶԴ. ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ՔԱՂ. ԺՈՂՈՎՈՅ
Պատրաստեալ ՅԱՆԿԱՎՈՐՈՒՄ ԴԻՄԱՆԻ
Ի Նիստ 13 Օգոստոսի 1887

Վսեմապատիւ և ՄԵԾ. Տեարք
1. Արաւհամեան Սարգիս Էֆէնտի
2. Արաւորեան Յովհաննէս »

3. Ապրի Սահակ	Էֆէնտի
4. Այվանեան Մանուկ	»
5. Գաբրիէլեան Գաբրիէլ	»
6. Գալլէեան Պապիկ	»
7. Եւսուֆեան Տիգրան	»
8. Թորոսեան Յովհաննէս	»
9. Խանտանեան Տօթ. Յակոբ	Պէյ
10. Կիւլպէնկեան Արէլ	Էֆէնտի
11. Կիւլպէնկեան Պատրիկ	»
12. Կիւլպէնկեան Յովհաննէս	»
13. Հազարեան Կարապետ	»
14. Հաճեան Խաչիկ	»
15. Ղազարոսեան Սահակ	»
16. Մանուէլեան Տօթ. Վահան Պէյ	»
17. Մանուկեան Յարութիւն	Էֆէնտի
18. Մարկոսեան Գրիգոր	»
19. Մարտոսեան Սիմօն	Պէյ
20. Մուրադեան Գեորգ Էֆ. (Հաւառաւան)	»
21. Ներսէսեան Գրիգոր	Էֆէնտի
22. Չայեան Իլիաս	»
23. Սամանճեան Յարութիւն	»
24. Սրվաճեան Կարապետ	»
25. Փանոսեան Դէորդ	»
26. Փաւլճեան Կարապետ Էֆ. (Ժամայացի Հաւառաւան)	»
27. Քալիամանճեան Կրպտ. Էֆ. (Ուլիւլ)	»
28. Քընաճեան Յարութիւն	Էֆէնտի

- Ատենապետ Զեմապետեան Դիւանի
ԱՄԵՆ. ԵՐԵՄԻԱՅ
- Ատենապետ Գաղափարական Դիւանի
Գ. ՆՈՐԱՆՈՒԿԵԱՆ
- Ատենապետ Կալուածոց Դիւանի
Գ. ՂԱԶԱՐՈՍԵԱՆ
- Ատենապետ Համարակալութեան Դիւանի
Ս. Ե. ՏԵՄԻՄԻԱՆԵԱՆ
- Արդ. Երեսփոխան Եւսուֆեան Տիգրան Էֆ. Գալափաճեան Էֆ.
- Ատենապետ Երեսփոխան Դիւանի
Տ. ԵՐԵՄԻԱՅԵԱՆ
- Ի վիմաց Երեսփոխան Դիւանի
Ս. ՉՈՐԱՍԵԱՆ

Ատենապետ Նախագահության Գիւմնի

Յ. Կ. ՆՈՒՐԵԱՆ

Ատենապետ Խմբագրության Գիւմնի

Յ. ԹԻՐԵԱՆ

Ատենապետ Ազգային Ժողովոյ

Յ. ՄԷՐԵՄ-ԳՈՒԼԻ

(Յետ բնութագրում)

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՖ. — Այժմ կը հրաւիրեմ խօսք ուղղութեամբ երեսօնական և քաղաքացիական որ բարեհաճին նշանակել տալ իրենց անունն խօսից կարգի տուածին մէջ:

ԳՈՒՐԳԵՆ Յ. ԷՖ. — Ուշադրութեամբ մտախիւզութեամբ Ատենապետաց Գիւմնի տեղեկագիրքը: Մեր ըստ օրինի այդ Գիւմնի յանձնարարած էինք Քաղ. Ժողովոյ ընտրութեան ցանկի պատրաստութեան, բայց չըսինք թէ զնա՝ խորհէ թէ բաւական թուով երեսօնականներ ունի՞մք արդեօք, թէ Ազգ. Ժողովոյ մէջ ի՞նչ կարծիքներն ի յայտ եկած են այս մասին, թէ արդի Քաղ. Ժողովն պէ՞տք է շարունակէ զիւր պաշտօն եւայլն, և այս բանին համար վեց շարաթիւներ գոհ է:

Այս վեց շարաթիւներու միջոցին, յորս նիստ չըրաւ Ազգային Ժողովն, կրնայինք յուզել շատ մը էական խնդիրներ, զոր օրինակ՝ հակառակ Սահմանադրութեան՝ դատադրեանց վրայ Ազգ. Իշխանութեան կողմէն հաստատեալ արոյ խնդիրն, Ունիւոյ հրդեհիւն օգնելու խնդիրն եւ այլն, վասն զի մի միայն Քաղ. Ժողովոյ ընտրութեան համար չէր որ ի նիստ պիտի գումարուէինք:

ԵՈՒՍՈՒՑԵԱՆ Յ. ԷՖ. (Ընդհանրապէս) — Ձեր այդ գիտողութիւններն բոլորովին դուրս են խնդրէն:

ՋԱՅՆԵՐ. — Այո՛, կը կրկնեմք:

ՄԱՄԻԿՈՆԵԱՆ Մ. ԷՖ. ԵՒ ԱՅԼՔ. — Թողէ՛ք որ խօսի:

ԳՈՐԳԵՆ Յ. ԷՖ. (Շարունակելով) — Այժմ

խօսքս կը դարձնեմ բուն ցանկին վրայ: — Այդ զեղջիլի ցանկին մէջ օրինական թիւերութիւններ կը նշանակեմ եւ: Նախ թէ՛ այդ ցանկին մէջ 28 անուններ նշանակուած են, բայց իրաւէս 27 անուն կը ներկայանայ մեզ, քանի որ Եւստօֆեան Էֆէնտի հրաժարած է համամիտ չգտնուելով ընտրութեան եղանակին: Երկրորդ՝ նշանակեալ ընտրելեաց մէջ օտար հայտաւորներ կան:

ՆՈՒՐԵԱՆ Յ. ԷՖ. (Ընդհանրապէս) — Սխալ է, ցոյց տուէ՛ք զանոնք:

(Ձանաղան նոտարաններէ չիօթ ձայներ ելնելով աղմուկ կ'սկսի, և Ատենապետ Էֆէնտի կը սրբաւարտի ի հանդարտութիւն հրաւիրել անոնց հեղինակներն, զիտ լով թէ Ատենապետն իրաւունք ունի իւր կարծիքն յայտնելու ներկայացեալ ցանկին վրայ, որով կրնան պատասխանել յետոյ ի կարգին):

ԳՈՒՐԳԵՆ Յ. ԷՖ. (Շարունակելով) — Յարգելով հանդերձ մեզ ներկայացեալ ցանկն յորում նշանակեալ անունաց ամենքն ալ պատուական անձնաւորութիւններ են, զիտեալ տալ աւելորդ չեմ համարիր թէ՛ անկից դուրս ձգուած են այնպիսի ծանօթ անձնաւորութիւններ որք իրենց փորձեալ ազգայնութեամբ և զիրքովն արժանի էին Քաղ. Ժողովոյ անդամակցելու:

Այս տեսութեամբք ահա կառավարեմք ամբողջութեամբ մերժել մեզ ներկայացեալ ցանկն և այսօր իսկ ուղղակի յատենի Ժողովոյ կատարել Քաղ. Ժողովոյ ընտրութիւնն ըստ Սահմանադրութեան տրամադրութեան, քանի որ պարտաւոր չեմք հետեւել ներքին Կանոնադրին, որպէս զիտեալ կատար ասկէց առաջ վստմ. Նուրեան Էֆէնտի:

ՊԱՐՈՆԻԱՆ Մ. ԷՖ. (Գրաւոր) — Տեսարք երեսօնականք, օրինական ամենակարեւոր գիտողութիւն մ'ունիմ որոյ վրայ Ձեր խօսին ու չադրութիւնը կը հրաւիրեմ:

Ազգային Սահմանադրութեան 37րդ. յօդուածն բացարձակապէս կը հրամայէ թէ՛ «Քաղաքական Ժողովը կընտրուի յատենի Երեսօնական Ժողովոյ գաղտնի քուէարկութեամբ»: Սոյն յօդուածին հակառակ, այսօր ըստ Կանոնադրի սխալ դրութեան երկարատիկ ցանկ մը կը ներկայանայ Ժողովոյ պատրաստեալ (աւելի ուղիղ) ընտրեալ Սահմանապետաց Գիւմնին, որով երեսօնական տեսարց ազատ կամքը սեղմելով կամայ ակամայ կը սրբաւարտուինք մի միայն այն ցանկին կէտը զեղջիլով ընտրել Քաղաքական Ժողովը:

Տե՛արք իմ, ցանկին մէջ նշանակուած անձանց դէմ չէ իմ գիտողութիւնս, այլ միայն դրութեան, վասն զի ներքին Կանոնադրի մէջ նշանակուած զեղջիլի բառը հակառակ է Սահմանադրութեան, և ներքին Կանոնադրը Սահմանադրութեան ճշդ զործադրելու համար գիւրութիւններ ընծայելու կը ծառայէ մեզ իրեն հրահանգ և ոչ թէ Սահմանադրութիւնն եղծելու կամ խեղդելու ոյժ ունի:

Սահմանադրութիւնն Կայսերական հրամանաւ վաւերացեալ Ազգիս կեանք, կրօնք երաշխաւորող օրէնք մ'է և անոր անթերի գործադրութեան համար առաջին Ատուծոյ և Ազգին մեր Նախագահ Ամեն Ս. Պատրիարք Հայրն ուխտած է. ուրեմն պէտք է զայն անթերի յարգել և գործադրել, և ներքին Կանոնադրը բարեփոխել «Է՛ւէ՛լ» բառին տեղ «Ե՛րբէ՛րէ՛լ» ցանկ ըսելով, առ որ ձեռնահաս է Ժողովն ամեն վայրկեան:

Իսկ եթէ այս ցանկը՝ հակառակ Սահմանադրութեան՝ ընդունուի, այն ատեն օրինաւորութեան զուրկ է. միանգամայն երեսօնական Ժողովն ընտրուած չի համարուիր, այլ Սահմանադրութեան դուրս մարտիր, այլ Սահմանադրութեան համար այս թէ լոկ ձեւակերպութեան համար այս թէ լոկ ձեւակերպութեան համար կէտը զեղ-Ժողովին կը ներկայանայ, թուոյն կէտը զեղ-Յելով վաւերացնելու մտքը, չունենալով երեսօնականութիւնն այն ազատութիւնը ինչ

որ ունեցեր են իրեն համարատու կաղմաղ-Ժողովոյ Ատենապետները: Գուցէ ընդգիւմն-խօս անձինք լինին և առարկին թէ՛ ասկէ առաջ ասանկ ընտրուած է և կամ կանոնադրը սրբադրուէ՛ յետոյ լսելի կը լինի մեր գիտողութիւնն և կամ թէ՛ կանխաձագ է և այլն այս տեսակ խճճանքներ լինի, ևս միմիայն սա օրինական պատասխան ունիմ թէ՛ զեղծում միշտ զեղծում է, իսկ օրէնքը անկեղծ եւ յարգելի է:

Կը վերջացնեմ խօսքս սա եզրակացութեամբ թէ՛ այս դրութեամբ զեղջիլի ցանկ ընդունել՝ Սահմանադրութեան 37րդ. յօդուածին բոլորովին հակառակ և միանգամայն երեսօնականաց դէմ ճնշում է. Ուստի կառավարեմք, որ այս ցանկ սրբադրելի լինի և կամ ազատ ըլլայ երեսօնականութիւնը ցանկին դուրս ուղած անձինքն տալու ըստ Սահմանադրութեան, իսկ եթէ մեր այս օրինական առաջարկութիւն միմիայն քուէի մոտով մերժուի, այն ատեն կը պարտաւոր լինեմք որ այս մասին իմ արդարացի բողոքս արձանագրուի Ատենադրութեան մէջ որով Ազգիս առաջ իմ պարտքս կատարած լինելով խիղճս ալ ազատ մնայ ու և է պատասխանատուութենէ:

ԵՈՒՍՈՒՑԵԱՆ Յ. ԷՖ. (Տեղեկաբեր) — Ատենապետաց Գիւմնի կողմէն ներկայացեալ տեղեկագիրն վրայ եղած երեք առարկութիւններն լսեցինք, որոց մին էր իմ անուան ցանկին մէջէն ընտրուած լինելու կէտն, երկրորդ՝ օտար հայտաւոր լսեցինք, և երրորդ՝ այն առարկութիւնն թէ՛ իսկ մը արժանաւոր անձանց անուանք դուրս թողուած են այդ ցանկին:

Իմ անուան մասին եղած գիտողութիւնն իրաւացի է, զի իմ հրաժարմամբս ցանկին մէջ պարունակեալ անունաց թիւն 27ի լծած է. և ես սկիզբէն խնդրեցի իմ Պատ. Պաշտօնակիցներէս որ վերջեն իմ անունս, բայց ի վերջոյ նշանակեմ եւս դարձեալ: Հայտաւորութեան կէտին գալով, այս մասին յայտնուած կատակներն բնաւ տեղե-

կութիւն չունիմք, և եթէ գիտնայինք թէ այս ինչ անձը օտար հպատակ է, բնականաբար չէինք նշանակել որ անոր անունն. բայց այդպիսի մէկը չիկայ և եթէ կայ, պէտք է ցոյց տալ: Գալով երրորդ գիտողութեան, այն է արժանաւորութեան կէտին, կրնդունիմ արդարեւ թէ այս ցանկէն դուրս բաղմամբ արժանաւոր անձինք կան Ազգին մէջ, բայց ի՞նչ կրնայինք ընել. մեր պարտքն էր 28 հոգի ցոյց առլ և տուինք արժանաւորներէն. եթէ 28 հոգւոյ փակեալ ցանկի մը մէջ 28էն աւելի անձինք սղմեցնել հնարին ըլլար, յայնժամ կարելի կը լինէր գոհացում տալ ամենուն: Աւերմն Գուրգէն էֆէնտի կողմանէ եղած սոյն երկու գիտողութիւնք նշանակութեանէ դուրս են Զեր Ատենապետաց Դիւանին համար:

Իսկ Պարոնիկեան էֆէնտիի գիտողութիւնն աւելի օրինաւոր է որ կը վերաբերի ժողովոյս գործերու ընդհանուր եղանակին և ո՛չ թէ մասնաւորապէս ներկայ խնդրոյն՝ այն է Սահմանադրութեան համաձայն կատարել ընտրութիւնն:

Բայց այդ օրինական առաջարկն Ատենապետաց Դիւանին չի վերաբերիր որ շարժած է համաձայն ներքին Կանոնագրի, այլ ուղղակի ժողովոյս, որ կրնայ նկատողութեան առնուլ գտնի, երբ իբր ուրոյն խնդիր մը գտն հոս...:

ՄԱՄԻԿՈՆԵԱՆ Մ. ԷՖ. (Ընդհանրապէս)— Նոր եղանակ չէ՛ այս և ո՛չ ալ նոր պահանջում մը: Բուն օրէնքը Սահմանադրութիւնն է և ո՛չ թէ ներքին Կանոնագրի, որպէս յատենի ժողովոյս յայտարարած է նոյն ինքն Վարչութեան Վսեմ. Ատենապետը:

ՄԻ ՔԱՆԻ ՆՍԱՐԱՆՆԵՐԷ.— Ներքին Կանոնագիր չեմք ճանչեր...:

ԵՈՒՍՈՒՑԵԱՆ Տ. ԷՖ. (Տեղեւոր շարունակելով)— Օրէնք կամ եղանակ, վերջապէս նոր խնդիր մ'է որ կը յարուցուի այդու: Վարչութեան ընտրական եղանակին նոր ձև-

ւը կրնայ առաջարկուիլ և իբր նոր խնդիր ներկայանալ ժողովոյս: Բայց ատի Զեր Ատենապետաց Դիւանի գիտնալիք բանը չէ, որ ըստ յանձնարարութեան ժողովոյդ Քաղ. Ժողովոյ ընտրելեաց երկարատիկ ցանկ մը այս օր կը բերէ Զեղ. Հետեւարար իբր Տեղեկարեր Ատենապետաց Դիւանի աւելի բացատրութեան և վիճարանութեան պէտք չեմ տեսներ:

ՔԱՅԱՋԵԱՆ Ս. ԷՖ.— Խնդիրն կնճառող երապարանք մ'առաւ և այսպէս կըլլայ ամեն անգամ երբ Պատրիարքի կամ Վարչութեան ընտրութեան խնդիր կը յարուցուի, և աղէկ ալ է, վասն զի ընտրութեանց կարեւորութիւնն ստով աւելի երեւան կուգայ: Քաղ. Ժողովոյ պաշտօնավարութեան ժամանակամիջոցն լրացած լինելով, յանձնարարեցինք Ատենապետաց Դիւանին նոր Քաղ. Ժողովոյ ընտրելեաց ցանկ պատրաստել, որ կատարած է իւր պարտքն բերելով ուղղած ցանկը, թէեւ անոր մէջ գրունուին անձինք որք մեծ փորձառութիւն չունին և դուրսը գաղութին աւելի արժանաւորներ: Բայց այս ցանկի արդիւնքէն հետեւեցնելով կարելի չէ պահանջել այժմ որ Սահմանադրութեան գծած եղանակին վերադառնամք տառապէս:

Հիմայ մեր ընելիքն է՝ ներկայացեալ ցանկն իւր ամբողջութեամբ քուէի դնել նախ, և եթէ մերժուի, յայնժամ միայն խորհիլ թէ՛ Քաղ. Ժողովոյ ընտրութիւնն ըստ Սահմանադրութեան թէ՛ ըստ ներքին Կանոնագրի կատարել պէտք է:

Աւստի կառաջարկեմ փակել այս վիճարանութիւնը և անմիջապէս քուէարկութեան ձեռնարկել:

ՂԱՋԱՐԱՆՆԵԱՆ Ք. ԷՖ.— Գուրգէն էֆէնտի պահ մ'առաջ գիտողութիւն կընէր թէ՛ Ատենապետաց Դիւանն վեց շաբաթ ժամանակ անցուցած է Քաղ. Ժողովոյ երկարատիկ ցանկի պատրաստութեան համար: Պէտք է գիտնալ թէ Զեր Ատենապետ-

տաց Դիւանն վճարեալ պաշտօնէութիւն մը չէ որ կարենայ ամեն վայրկեան ի նիստ գումարուիլ, մանաւանդ թէ ժամանակի և երկար խորհրդակցութեանց կարօտ էր այդ ցանկի պատրաստութիւնը, վասն զի ընտրելի Քաղ. Ժողովն, որոյ պիտի յանձնուին Ազգի գործերը երկու տարւոյ համար, հարկ էր որ ընտրանօք և ընդհանուրին համարմամբ անցնէին ցանկին մէջ:

Կառարկուի նաեւ թէ անխորձ անձանց անուանքն եւս դրուած են ցանկին մէջ. կարելի է այդ, բայց այս եղանակն ալ ըստ բանաւոր է, սա տեսութեամբ որ նորեկներն ալ փորձառուներուն գործակցելով իրենք ալ փորձառութիւն կստանան:

Իսկ գալով Սահմանադրութեան գծած եղանակաւ Քաղ. Ժողովոյ ընտրութեան ձեռնարկելու առաջարկութեան, պէտք է գիտնալ թէ՛ Սահմանադրական բուն ոգին ձայնից առաւելութեան մէջ կը կայանայ և քանի որ մեր ներքին Կանոնագիրն ալ ձայնից առաւելութեամբ ընդունուած և տասն երեք տարի է ի վեր գործադրութեան մէջ է, պէտք է համակերպիլ անոր և ըստ այնմ շարժիլ և ոչ թէ՛ ըստ անձնական տեսութեանց, խնդրօք մը մէջ ներքին Կանոնագրին հետեւիլ և ուրիշ խնդրոյ մը մէջ Սահմանադրութեան համաձայն շարժիլ:

Իրաւ է թէ ժողովս կարող է բարեփոխել ներքին Կանոնագրին ինչ ինչ տրամադրութիւններն, բայց մինչեւ որ այդ բարեփոխումն ընդունուի, ներքին Կանոնագիրն իւր այժմու վիճակին մէջ, մեզ համար իբր լրացուցիչ եղանակ Սահմանադրական օրինաց կիրառութեան, յարգելի է և ընդունելի:

ՋԱՅՆԵՐ.— Քո՛ւէ, քո՛ւէ:

ՈՒՐԻՇ ՆՍԱՐԱՆՆԵՐԷ.— Ո՛չ, տակաւին վիճարանիլ կ'ուզեմք:

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՖ.— Խօսք տալէ յառաջ կը խնդրեմ, որ ժողովն հաճի իւր կարծիքն յայտնել վիճարանութեան շարունակութեան կամ փակման մասին:

ԳՈՒՐԳԷՆ Յ. ԷՖ.— Փակում չի կրնար ըլլալ, Ատենապետ էֆէնտի: Ատենապետաց Դիւանն վեց շաբաթ խորհեցաւ, գէթ երեք ժամ ալ մեք խորհեմք:

(Հալածեան Բարսեղ, Մամիկոնեան Միքայէլ և Պուլկուրեան Ռուբէն էֆէնտիք կը ձայնակցին Գուրգէն էֆէնտիի):

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՖ.— Ըստ որում զանազան նոտարաններէ վիճարանութեան փակում կը խնդրուի և միւս կողմէն շարունակութիւնն, Դիւանին պարտքն է ըստ օրինի ժողովոյ կամաց գիմել, որպէս զի եթէ որոշէ վիճարանութեան շարունակութիւնն, կարող լինիմ խօսք տալ:

Ձայս տակով Ատենապետ էֆէնտի ժողովոյ կամաց Դը գիմէ որ ԿՈՐՈՇԷ շարունակել վիճարանութիւնն:

ԹՈՐՈՍԵԱՆ Յ. ԷՖ.— Ի պատասխանի այն ստարկութեան թէ՛ ներկայացեալ ցանկն թերի է ըստ որում 27 անուն կը պարունակէ իրականապէս, Նուսուֆեան էֆէնտի շատ լաւ պատասխանեց, բայց այն աստիճան փափկանկատութեամբ որով ենթադրուեցաւ թէ իւր գիտողութիւն հրաժարում կը նշանակէ, Սակայն Նուսուֆեան էֆէնտիի գիտողութիւնն ոչ թէ հրաժարում, այլ պարզապէս վերապահում պէտք է հասկնալ...:

ԵՈՒՍՈՒՑԵԱՆ Տ. ԷՖ.— (Ընդհանրապէս) Իմ գիտողութիւնս պարզապէս ընտրելիութենէ հրաժարում կը նշանակէ:

ԹՈՐՈՍԵԱՆ Յ. ԷՖ.— (Շարունակելով) Գալով Պարոնիկեան էֆէնտիի՝ Քաղաքական Ժողովոյ ընտրութիւնն ըստ Սահմանադրութեան կատարելու առաջարկութեան, կը պատասխանեմ թէ ցանկի գրութիւնն Սահմանադրութեան կառնու ներքին Կանոնագիրն և հետեւարար Քաղ. Ժողովոյ ցանկի պատրաստութիւնն կատարուած է համա-

ձայն Սահմանադրութեան ողւոյն, որոյ գէժ տեղի ունեցած առարկութիւնք անդորր են:

ՄԱՄԻԿՈՆԵԱՆ Մ. ԷՖ. — Ժամանակէ մ'ի վեր ցաւօք կը տեսնենք որ Ատենապետաց Դիւանին իւր պարտականութենէն կը շեղի: Իրաւ է թէ անցեալ նստին մէջ յանձնարարութեամբ իրեն Բաղ Ժողովոյ ընտրելէաց ցանկ պատրաստել, սակայն նա ելեր մտածեր է թէ՛ կարելի չէ՞ որ ներկայ Բաղ Ժողովն ժամանակ եւս շարունակէ զիւր պաշտօն: Այս տեսակ առաջարկ մը եթէ գայ, առաջին քուէ տուողն ես կը լինիմ, սակայն պէտք է որ Ազգային Ժողովոյ մէջ ըլլայ այդ տեսակ առաջարկութիւն մը եւ ոչ թէ Ատենապետաց Դիւանին մէջ:

Բայց տեսնելով Ատենապետաց Դիւանն որ չի պիտի յաջողի իւր խորհրդոյ մէջ, կենէ այնպիսի ցանկ մը կը բերէ մեզ որոյ մէջ նշանակեալ 23 անձանց 26ը չի պիտի ուզեն ընդունիլ Բաղ Ժողովականութիւնն եւ խնդիրն անսահման կերպիւ պիտի յետաձգուի: Ասոնք պարզ կատարելութիւններ են որք նպատակ ունին Բաղ Ժողովն իւր պաշտօնին մէջ պահելու...:

ՆՈՒՐԵԱՆ Յ. ԷՖ. — (Ընդգծած) Մամիկոնեան էֆէնտի, Ձեր անունն ցանկին մէջ չի գտնուելուն համար այդպիսի ակնարկութիւններ ընելու իրաւունք չունիք:

ՄԱՄԻԿՈՆԵԱՆ Մ. ԷՖ. — (Պարտախանէլ) Ես Ձեզ նման պաշտօնի փափաքողներէն չեմ. եւ կանխաւ ալ խնդրած եմ որպէս զի իմ անունս ցանկին մէջ չի գրուի:

ՆՈՒՐԵԱՆ Յ. ԷՖ. — (Առ Մամիկոնեան Մ. էֆ.) Սո՛ւտ կը խօսիք: Ժողովը լաւ կը յիշէ որ մեր հրաժարականին մատուցած պահուն խնդրեցի, պաշտօնեաց որ ժամ յառաջ մեր յաջորդն ընտրուի, վասն զի այլ եւս հազնած եմք մեմք եւ չեմք կարող շարունակել: Ինչպէս որ վեց շարաթիւն ի վեր է Պատրիարքարանն ոտք կոխած չեմք:

(Նուրեան եւ Մամիկոնեան էֆէնտիներու միջեւ այս վէճն հետզհետէ այնչափ կը սաստկանայ որ չփոթութիւն կը ծաւալէ Ժողովոյն մէջ: — Ատենապետ էֆէնտի ի ձայն զանգակի օրինապահութեան հրաւեր կը կարգայ եւ բարեկարգութիւնը կը վերահաստատէ):

ՆՈՒՍՈՒՅԵԱՆ Տ. ԷՖ. — Թէեւ ամեն երկրի Երեսփոխանական Ժողովոյ մէջ այսօրինակ միջադէպեր տեղի կ'ունենան, բայց այս միջադէպերն ալ սահման մ'ունին, ուրկից անդին անցնիլ եւ ընդհանուր խնդիրներէն մասնաւորի իջնել ներքելի չէ:

Մամիկոնեան էֆէնտիի առարկութեան մէջ պատասխան մ'ունիմ: Դիտել կը տրուի թէ՛ ինչո՞ւ Ատենապետաց Դիւանն արժան դատեր եւ խնդրեր է որ արդի Բաղ Ժողովն շարունակէ զիւր պաշտօն: Եթէ Ատենապետաց Դիւանն այսպէս չընէր, նոյն իսկ Ազգ. Ժողովը պարտաւոր էր խնդրել Ս. Պատրիարք Հօրմէն որ Բաղ Ժողովն շարունակէ մնալ իւր պաշտօնին վրայ մինչ ընտրութիւն իւր յաջորդին, ինչ որ օրինաց պահանջումն էր: Ուստի կը խնդրեմ որ այս օրինակ սխալ գաղափարներէ առաջնորդուելով ծանր ակնարկութիւններ չընէք Ձեր Ատենապետաց Դիւանին նկատմամբ եւ իրաց վիճակը չփոթէք:

ԳՈՒՐԳԵՆ Յ. ԷՖ. — Ես կը կրկնեմ թէ ներկայացեալ ցանկն ապօրէն է 27 անուններ միայն պարունակելով, ուրիշ բան է երբ Եւսուֆեան էֆէնտի յայտարարէ թէ կ'ընդունի եւ կը հաւանի իւր անունն ցանկին մէջ պահուելուն: Երկրորդ, կը փափաքէի գիտնալ թէ այս ցանկն ըստ օրինի, Ս. Պատրիարք Հօր հետ խորհրդակցութեամբ պատրաստուած է թէ ոչ:

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՖ. — Այո՛:

ՀԱՆԱՅԵԱՆ Բ. ԷՖ. — Կը ձայնակցիմ Պատրիարքարանէ Էֆէնտիի առաջարկութեան:

Քանի որ Կայսերական Կառավարութեան վաւերացեալ օրէնք մ'ունիմք յորում նշանակուած է այն եղանակն որով կ'ընտրուի Բաղ Ժողովն, պարտաւոր եմք հետեւիլ այդ օրինաց, եւ ոչ ներքին Կանոնադրին որ պարզապէս հրահանգ մ'է:

ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ Ն. ԷՖ. — Թորոսեան էֆէնտի պահ մ'առաջ դիտել կուտար թէ՛ ցանկի դրութիւնն նոյն իսկ Սահմանադրութեան կը բղխի: Ասի պարզապէս սխալ մ'է, վասն զի Սահմանադրութիւնն ընտրողաց իրաւունքն չի սեղմեր փակեալ ցանկի չընտանակի մը մէջ, մինչդեռ ներքին Կանոնադրին ասոր հակառակն է:

Ուստի թէ՛ ընտրողաց ազատութիւնն չի սեղմելու եւ թէ՛ Սահմանադրութեան համաձայն շարժած լինելու համար հարկ է որ ընտրութիւնն յատենի Ազգ. Ժողովոյ տեղի ունենայ:

ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ Ա. ԷՖ. — Ներկայացուած ցանկին համակրողներէն չեմ, մանաւանդ այն պատճառաւ որ նորա պարունակած անուններուն մէջ մասն մեզ շատերուն անձնօթ անձեր են: Հետեւաբար ի՞նչպէս կարելի է ընտրութիւն կատարել: Սակայն միւս կողմանէ չեմ կարծեր որ պատշաճ լինի մերժել այդ ցանկն: Այդ մերժումն ընելու համար ստոյգ է որ կրնանք բռնել թէ՛ Սահմանադրութեան հակառակ է այս եղանակը, սակայն պէտք է յիշել թէ այդ Սահմանադրութիւնը գոյութիւն ունէր նախորդ վարչութեան ընտրութեան միջոցին եւս: Ուրեմն ի՞նչպէս այն ժամանակները չը յիշեցինք թէ ներքին Կանոնադրի եւ Սահմանադրութեան միջեւ անհամաձայնութիւն կայ: Արդ երբ այժմ գայդ յիշեմք, պարզապէս կը նշանակէ թէ՛ այդ ցանկին մէջ նշանակուած անուններն Ազգ. Ժողովոյ համարման արժանի չեն. եւ այս անիրաւութիւն կը լըլըլ: Բայց չմերժելով հանդերձ այդ ցանկը, կարելի չէ պահանջել երեսփոխաններէ որ իրենց անձնօթ կամ անյարմար սեպած

անձանց տան իրենց քուէներն. կարելի չէ նաեւ պահանջել որ ձեռնպահ մնան եթէ տասն եւ չորս անուններ չեն կարող ընտրել այդ ցանկի մէջէն: ձեռնպահ մնալ այսպիսի պարագայի մէջ, պարտականութեանց դէմ մեղանշել է: Արդ ի՞նչ պէտք է ընել. — Մեր առաջ երկու օրէնք կայ. մին Սահմանադրութիւնն է որ կատարեալ ազատութիւն կուտայ ամեն երեսփոխանաց Բաղ Ժողովոյ ընտրութեան մէջ, միւսը ներքին Կանոնադրին է որ կը սահմանափակէ այդ ազատութիւնը: այս երկու օրէնքներն ալ մեր օրէնքներն են: Սահմանադրութեան տրամադրութիւնը Բաղ Ժողովոյ նկատմամբ չէ ջնջուած, ուրեմն միշտ գոյութիւն ունի: Կրնանք այդ երկու օրէնքներն ալ հաւատարմապէս գործադրել, անոնք որ կուզեն իրենց քուէին տալ, սահմանափակ չընտանակի մը մէջ կրնան ներկայացեալ կրկնապատիկ ցանկէն դուրս չելնել, իսկ անոնք որ իրենց ազատութիւնը կուզեն, կարող են ցանկէն դուրս ցատկել: Ո՞ւմ վնաս: Ո՞չ ապաքէն արդարութիւն է այս: Եւ այս նպատակին հասնելու համար ներքին Կանոնադրին մէջ պղտիկ փոփոխութիւն մը կ'ընենք, եւ փոխանակ զեղչելի ցանկի կ'ընենք՝ որադրելի ցանկ եւ կը վերջացնենք խնդիրն: Իսկ ընտրութիւնը կը մնան յաջորդ նստին, վասն զի տասն վայրկեանի մէջ Բաղ Ժողովոյ ընտրութիւն կատարել կարելի չէ...:

ՓԱՔԱՋԵԱՆ Ս. ԷՖ. — Այդ առաջարկութիւննիդ պղտիկ փոփոխութիւն է միթէ:

ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ Ա. ԷՖ. (Պարտախանէլ). — Այն ամեն օրէնքներ որք Երեսփոխանութեան իրաւունքներն կը կապտեն, կրնան փոփոխութեանց ենթարկիլ:

ՏԵՕՔՄԷՃԵԱՆ Մ. ԷՖ. — Անոնք որ այն ցանկին ընդունելութեան գէժ կը խօսին, իրենց փաստերն կը հիմնեն իսկ մը արժանաւոր անձանց անունաց ցանկէն դուրս մը նացած լինելուն վրայ: Բայց այդ առարկու-

թիւներէն չի հետեւիր թէ ցանկին մէջ նը-
շանակեալ անձնաւորութիւնք չունին արժա-
նիք և կարողութիւն, և պէտք է գիտնալ թէ
այսպէս խորհելով ամբաստանած կըլլամք
ընտրելի Բաղ. Ժողովը:

Մեր պարտքն է համաձայն ներքին
բինաց մեզ ներկայացեալ երկպառակի ցանկին
վրայէն այսօր իսկ կատարել Բաղ. Ժողովը
ընտրութիւնն, վասն զի, ցանկին մէջ նշա-
նակեալ անձանց ամենքն ալ պատուական
անձնաւորութիւններ են:

ՓԱՓԱՋԵԱՆ Ս. ԷՖ. — Պահ մ'առաջ մի-
ջողէպ մը տեղի ունեցաւ նախորդ և արդի
Բաղ. Ժողովոյ անդամոց միջեւ: Ես յարգե-
լով հանդերձ այդ երկու անձնաւորութիւն-
ներն ալ, կը ցաւիմ ըսել թէ՛ այդ միջողէպն
և մանաւանդ Գուրգէն էֆէնտի կողմա-
նէ տեղի ունեցած դիտողութիւնք պըղ-
ծեցին գալիք Վարչութեան կուսութիւնն,
ինչպէս կըսեն...

ԳՈՒՐԳԷՆ Յ. ԷՖ. (Ընդհանրապէս) — Դո՛ւք,
Փափաղեան էֆէնտի, կամ գիտմամբ այդ-
պէս կը խօսիք, և կամ իմ խօսքերն խեղա-
թիւրել կուզէք:

ՓԱՓԱՋԵԱՆ Ս. ԷՖ. (Շարունակելով) —
Այսպէս է աշխարհ. այն վարչութիւնն որ
ըստ օրինի իւր հաշիւներն կուտայ, կանար-
գութ. իսկ այն՝ որ առանց հաշիւ տալու կը
թողու կերթայ, կը յարգուի:

Այժմ այս խնդիրներն մէկ կողմ դնե-
լով, պէտք է օրինաց հետեւիմք, այն է նախ
սա ցանկն իւր ամբողջութեամբ քուէի դնել,
և Ժողովոյս մեծամասնութեան քուէէն կախ-
եալ է ընդունիլ կամ մերժել զայն:

ՋԱՅՆԵՐ. — Քուէի՛, քուէի՛ դրուի ցանկը:

ՈՒՐԻՔ ՆՍՍԱՐԱՆՆԵՐԷ. — Փակո՛ւմ վիճա-
բանութեան:

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՖ. — Վիճարանութիւնն
փակելէ յառաջ կուզեմ եղած առաջարկու-

թիւներն ամփոփել նախ, և թեթեւակի
պատասխանել Ատենապետաց Դիւանի նկատ-
մամբ եղած դիտողութեանց:

Վիճարանութեան միջոցին ամեն կար-
ծիք յայտնուեցան և վերջապէս խօսից կար-
գըն սպառեցաւ: Ատենապետաց Դիւանի
տեղեկագրին և պատրաստած ցանկին նը-
կատմամբ խօսուածներուն պատասխանը Տե-
ղեկարեր էֆէնտին տուաւ: Միայն թէ Ե-
րեսփոխանաց ոմանց կողմէ Ատենապետաց
Դիւանին իրաւասութեան նկատմամբ եղած
ակնարկութեանց, ինչպէս կըսէի, կարճ պա-
տասխան մը տալու պարտաւոր եմ, իրրեւ
նախագահ այդ մարմնոյն:

Ատենապետաց Դիւանն իւր իրաւասու-
թեան սահմանին մէջ գործած է. վասն զի
երբ որ և է խնդիր կը յանձնուի իւր քըն-
նութեան, ինչպէ՞ս կարելի է արգելել որ
այդ խնդրոյն յարակից պարագայները նկա-
տողութեան չառնու: Եւ ի՞նչ մեղք գոր-
ծած կը լինի Ատենապետաց Դիւանն, երբ
երկպառակի ցանկին պատրաստութեամբ դրա-
ղած միջոցին՝ տեսնելով թէ Ս. Պատրիարք
Հայրը կարեւոր խնդրոց համար Բաղ. Ժո-
ղովոյ գումարման հարկ կղգայ, կը գրէ առ
Ն. Ամենապատուութիւն թէ կարող է հրա-
ւիրել արդի Բաղ. Ժողովը մինչեւ ցընորու-
թիւն իւր յաջորդին Ժողով կազմուի և ե-
րեսի վրայ չթողու վարչական գործերն:
Միթէ նոյնը չ'ը և Ազգ. Ժողովոյ կարծիքն
այս մասին: Եւ պէտք է գիտնալ թէ Ատե-
նապետաց Դիւանն ոչ միայն Ս. Պատրիարք
Հօր դրեց այսպէս, այլ և Բաղ. Ժողովոյ
Վսեմ. Ատենապետին՝ յիշեցնելով թէ իրենց
պարտաւորութիւնն էր թափուր չթողու
վարչական աթոռներն:

Իսկ թէ ինչո՞ւ մի քանի շարաթներ ան-
ցան ցանկին պատրաստութեան համար,
վասն զի խորհրդակցութեան և կարծեաց
փոխանակութեան պէտք կար, և Ատենա-
պետը կարող չէին հանապազօր նիստ կազ-
մել: Այս գիտողութիւնն ընող Երեսփոխան
Տեարք կրնան մտածել նաեւ որ, Ատենապե-
տաց Դիւանն թերեւս նիստ մ'ալ զո՛ւած լինի

այդ Երեսփոխանաց՝ Ազգ. Ժողովոյ գումա-
րումը փութացնելու համար՝ մատուցած
խնդրագրոյն ոգին ու կարեւորութիւնը քըն-
նելու և կըսելու:

Եւ երբ կըսեն թէ՛ Ատենապետաց Դի-
ւանին ձեռօք փակեալ ցանկի պատրաստու-
թիւնն համաձայն չէ՛ Սահմանադրութեան,
թէ՛ ներքին կանոնադիրը ընդունելի չէ՛ ի-
րենց այս պարագային մէջ, և ինչ. պէտք է
յիշեն թէ՛ իրենք էին որ՝ Սահմանադրու-
թեան և ներքին կանոնադրի տրամադրու-
թեանց առթիւ խնդիր ծագած պարագային
համար զնահատումն իրենց Ատենապետին և
Ս. Նախագահին յանձնելու որոշում տուին:
Այդպէս է յիշեն թէ՛ իրենք էին որ նախըն-
թաց նստին մէջ Ատենապետաց Դիւանին յը-
ղեցին Բաղ. Ժողովոյ հրաժարագիրն, ըստ
տրամադրութեան ներքին կանոնադրի, ո-
րոյ հետեւանքն է այսօր իրենց ներկայաց-
եալ ցանկը:

Հետեւաբար բնական իրաւունք չունին
ըսելու թէ՛ Ատենապետաց Դիւանն իրենց
ազատութիւնը կը սեղմէ այս փակեալ ցան-
կով, վասն զի քամծին հեղինակութիւն մը
չէ սա, այլ օրինաց պահանջումը: մանա-
ւանդ որ այս ցանկին ամբողջութիւնը Ժո-
ղովին ընդունելութեան պիտի ենթարկի այ-
ժմ ըստ օրինի, և այն պարագային մէջ
Ժողովը կատարեալ ազատութեան մէջ է
զայն ընդունելու կամ մերժելու:

Վերջին խօսք մ'ալ այն առաջարկին
համար որ կուզէր ներկայացեալ զեղչելի
ցանկն սրբագրելի ցանկի վերածել: Ես այդ
առաջարկը չեմ կարող քուէի դնել արդի
պարագային մէջ, վասն զի բացարձակապէս
օրինաց փոփոխութեան խնդիր է այդ, որ
իւր յատուկ ձեւակերպութիւնն ունի անհը-
րաժեշտաբար գործադրելի:

Այժմ, ըստ որում խօսից կարգն սպա-
ռած է, Ջեր ընդունելութեան պիտի են-
թարկեմ նախ Բաղ. Ժողովոյ ընտրելեաց
թարկեմ նախ Բաղ. Ժողովոյ ընտրելեաց
Երկպառակի ցանկին ամբողջութիւնն: Այլ ըստ
որում քուէարկութիւնն զաղտնի կատար-
ուելու համար առաջարկութիւն մը մատուց-

ուած է Դիւանին, վեց Երեսփոխանաց կող-
մէ, որք են՝ Պուլիուրեան Ռուբէն, Գուր-
գէն Յակոբ, Նշան Գարագաշ, Աղաբէգեանց
Մարկոս, Էքսէրճեան Պօղոս և Փափաղեան
Նշան էֆէնտիք, և որովհետեւ 5 Երեսփո-
խանաց առաջարկութեամբ զաղտնի քուէ-
արկութիւն կատարելն իրաւունք է, ուս-
տի քուէարկութիւնը զաղտնի տեղի պիտի
ունենայ, և հետեւաբար իւրաքանչիւր Ե-
րեսփոխան իւր քուէթղթին վրայ պիտի
նշանակէ մի միայն այս, որ կը նշանակէ ցան-
կին ընդունելութիւնն, և կամ «չ» որ կը
նշանակէ մերժում:

Ձայս ասելով Ատենապետ էֆէնտի
քուէհամարի քննիչ կը կարգէ վիճակաւ
Տ. Յովնանէս Վրդ. Արշարունի
Տ. Նըլիշէ Այվաղեան
Կարապետ էֆէնտի Իսթիճեան
Պէթէոս Թաղէոսեան

և ինքն կը մեկնի Ժողովարանէն իւր Աթո-
ւոն թողլով Դեր-Ատենապետ Ղազարոսեան
Գրիստոստուր էֆէնտի:

Գաղտնի քուէարկութիւն և քուէհա-
մարն կատարուելով, արդիւնքն կը յայտնէ
թէ՛ 49 քուէարկուեաց քուէներէն 29 «չ» և
20 «լ» եղած են:

Հետեւաբար Ատենապետ էֆէնտի քը-
ւէարկութեան արդիւնքն ծանուցանելով,
կը յայտարարէ թէ Բաղ. Ժողովոյ ընտրել-
եաց երկպառակի ցանկին ամբողջութիւնն 20
«չ» դէմ 29 «լ» ունի ընտրութեան:

(Յետ քուէարկութեան)

ԳՈՒՐԳԷՆ Յ. ԷՖ. — Յանուն քսան Երես-
փոխանաց կը բողոքեմ՝ այն ցանկի ընդու-
նելութեան դէմ, և կը յայտարարեմ թէ՛
մենք չըպիտի մասնակցիմք ընտրութեան:

ԵՌԵՍՈՒՅԵԱՆ Տ. ԷՖ. (Տեղեկութիւն) — Գուր-
գէն էֆէնտի բողոքն էթէ պիտի արձանա-

զրուի Ատենադպրութեան մէջ, կցեցէք այնմ իմաս դիտողութիւնս թէ՛ այդ բողոք յանուն քսան երեսօխանաց՝ ու է նշանակութենէ զուրկ է արդի պարագային մէջ, քանի որ ոչ ոք կը ձայնակցի իրեն, և հետեւաբար միայն իւր բողոքը կրնայ նկատուիլ այն։

ՀԱՆՈՒՅԵԱՆ ԵՒ ՄԱՍԻԿՈՆԵԱՆ ԷՖ. — Մենք ալ կը ձայնակցիմք Գուրգէն էֆէնտիի։

ԵՆՈՒՍՈՒՅԵԱՆ Տ. ԷՖ. — Ուրեմն երեք երեսօխանաց բողոքը կը լինի։

ԱՅՆԱՊԵՏ ԷՖ. — Այդ տեսակ բերանացի յայտարարութիւններ ու է նշանակութենէ զուրկ են Դիւանիս համար։

Քուէարկութիւն կատարուելով արդիւնքըն ցոյց տուաւ թէ՛ Քաղ. Ժողովոյ ընտրելէաց երկպառակ ցանկն ընդունուած է Ժողովէս քուէից մեծամասնութեամբ։ Եւ եթէ երեսօխանք ոմանք բողոք մ'ունին անոր զէմ, կարող են իրենց բողոքն օրինաւոր ձեւին մէջ, այսինքն զբաւորապէս ներկայացնել Դիւանիս։

Դ. ԲԱՅԱԿԱՅԻ

Ատենադպիր էֆէնտի ներկայութեան տուած բողոքը կը յայտնէ թէ՛ երեսօխաններէն՝

Սիմոն Պէյ Մաքսուտ
Միհրան էֆէնտի Սէթեան և
Կարապետ » Փանոսեան

Ժողովոյ այս աւուր նիստին Դ. բացակայութիւն ունին և ստորագրած են իրենց ուղղակ կոչնադրերն։

Ներկայ երեսօխանաց առաջարկութեամբ յաջորդ նստին կը մնայ այն երեք երեսօխանաց մատին հարկ եղած կարգադրութիւնն։

Ատենան կը փակուի ժամ 7ին։

Ատենադպիր Ատենապետ
Մ. ՄԷԼԻՔԵԱՆ Յ. ՄԷՐԵՆԻՄ-ԳՈՒԼԻ

ՆԻՍՏ 7

28 ՕԴՈՍՏՈՍ 1887

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՔ

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՔ

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆՔ

Ա. ՎԻՃԱԿ

- 1 Սիմէօն Եպիսկ. Սէֆերեան Բ.
- 2 Արեւտակէս Եպիս. Գերձակեան Բ. Պ.
- 5 Գէորգ Վ. Բ. Իւթիւճեան
- 4 Խաչատուր Քէչյ. Տ. Գաբրիէլեան

Բ. ՎԻՃԱԿ

- 5 Խորէն Արքեպիսկ. Նոր-Պէյ Բ. Պ.
- 6 Յովհաննէս Քէչյ. Մկրեան Բ.
- 7 Գրիգոր Քէչյ. Աճէմեան Բ.
- 8

Գ. ՎԻՃԱԿ

- 9 Յակոբ Վ. Ս. Փափաղեան
- 10 Խորէն Քէչյ. Փէշիկաճեան Բ. Պ.
- 11 Ուկե Քէչյ. Օհանեան Բ. Պ.
- 12 Յովհաննէս Քէչյ. Շահապեան

Դ. ՎԻՃԱԿ

- 15 Եղիշէ Վ. Բ. Այվաղեան
- 14 Յովհաննէս Վ. Բ. Արշալուսի
- 13 Սահակ Քէչյ. Տ. Սարգսեան Բ. Պ.
- 16 Վահան Քէչյ. Գրիգորեան

Ե. ՎԻՃԱԿ

- 17 Յովսէփ Վ. Բ. Այվաղեան
- 18 Գարեգին Վ. Բ. Թաթարեան Բ.
- 19 Սուքիաս Քէչյ. Ստեփանեան
- 20 Գաբրիէլ Քէչյ. Խանճեան Բ. 2

Բ. 2 Բացակայութեան առաջին
Պ. Երկրորդ
Բացակայութեան երկրորդ

ԱՆՈՒՍՈՒՅԵԱՆ ՎԻՃԱԿ

ԳՈՐԴ-ԳԱՐՈՒ, ԿԵՏԻԿ-ԻԱՇԱ ԵՒ ԳՈՐԴ-ԳԱՐՈՒՅԻ ԳՈՐԴՍ

- 21 Յակոբ Գուրգէն
- 22 Յ. Մերեմ-Գուլի
- 23 Մինաս Զերալ
- 24 Խաչիկ Կամարակեան
- 25 Միհրան Վարդապետեան
- 26 Մկրտիչ Կիւրճեան
- 27 Երամ Ճէնաղեան
- 28
- 29
- 30
- 31
- 32
- 33
- 34
- 35
- 36
- 37

Բ. ՎԻՃԱԿ

ՊԵՏԻԿԱՆ

- 38 Բարսեղ Հաղաճեան
- 39 Յովհաննէս Քերեմաճեան
- 40 Մկրտիչ Պարոնիկեան

ԵԼԵԿ-ԳԱՐՈՒ

- 41 Մարութ Յիւրեան
- 42 Պողոս Էջմէրճեան
- 43 Յակոբ Պօշակեան
- 44

ԻՍԿՐԻՏԱՐ Ս. ԻԱՇ

- 45 Սիմէօն Յիւրեան
- 46 Գաբրիէլ Նորատուկեան
- 47 Գասպար Գասպորեան
- 48 Գրիգոր Զիւճեան

ԻՍԿՐԻՏԱՐ Ս. ԿԱՐԱՊԵՏ

- 19 Պողոս Թորգոմեան
- 30 Տրդատ Փափաղեան
- 31 Յակոբ Հաճեան
- 52 Միհրան Սէթեան Բ. 4

Գ. ՎԻՃԱԿ

ԳԱՐԴՍ-ԳԱՇԱ

- 53
- 54 Գրիգոր Սէթիկեան Բ. 2
- 55 Ղազար Հովսեան
- 56 Յարութիւն Պէկեան Բ.
- 57 Նշան Պոյաճեան Բ. 2
- 58 Վիշէն Օրմանեան
- 59 Սենեքերիմ Մանուկեան Բ. Պ.
- 60 Համբարձում Մազպուլեան
- 61 Մանուկ Ասլանեան
- 62

ՄԻՋՊԻՐ

- 63 Տիգրան Կուսուճեան
- 64 Մկրտիչ Գաղանճեան
- 65 Սահակ Տամատեան Բ.
- 66 Յարութիւն Նորատուկեան Բ. 5
- 67

ՊԵՏԻՔ ԵՒ ՂԱՍԱՔԻԱ

- 68 Միքայէլ Մամիկոնեան

Դ. ՎԻՃԱԿ

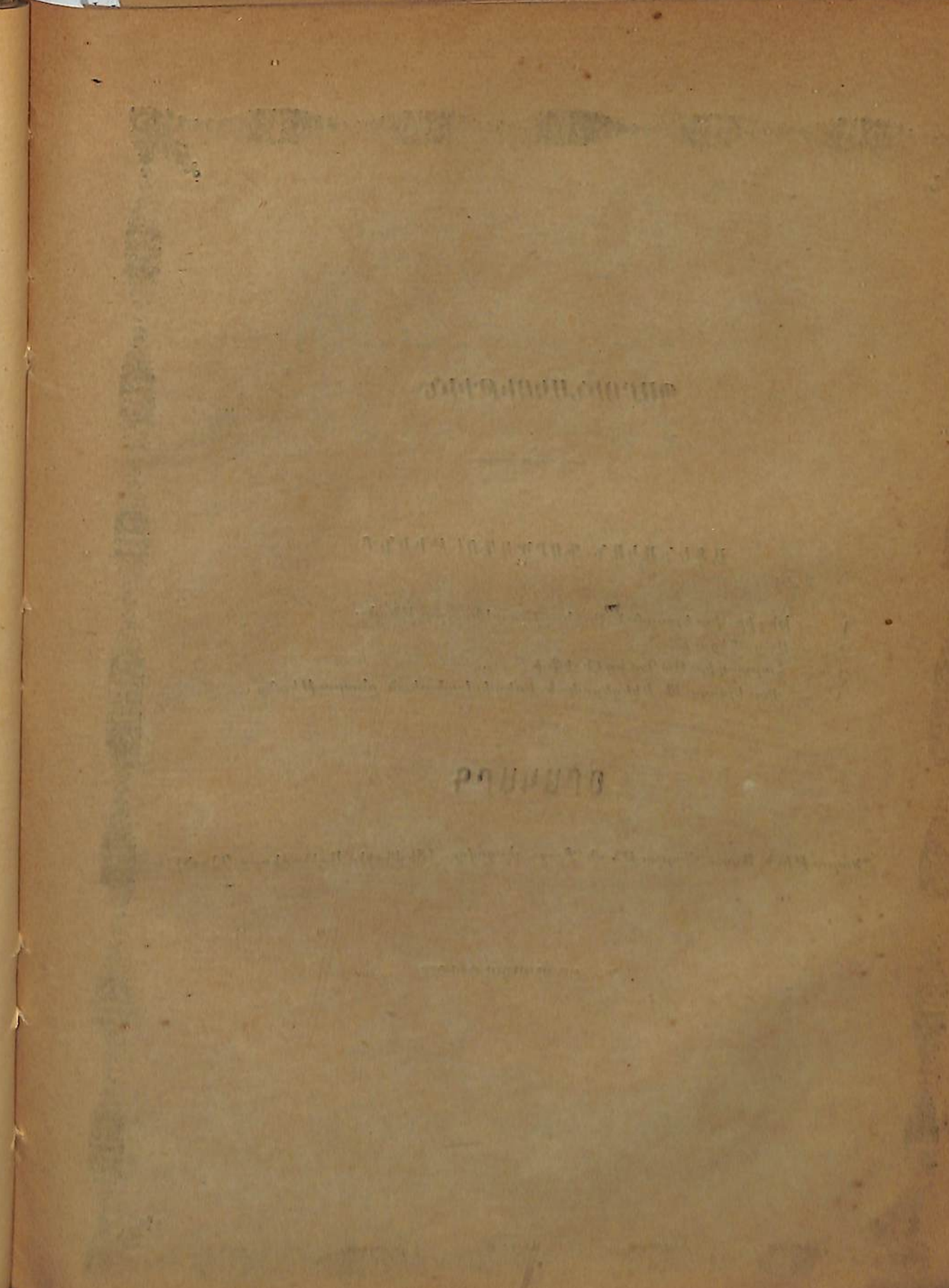
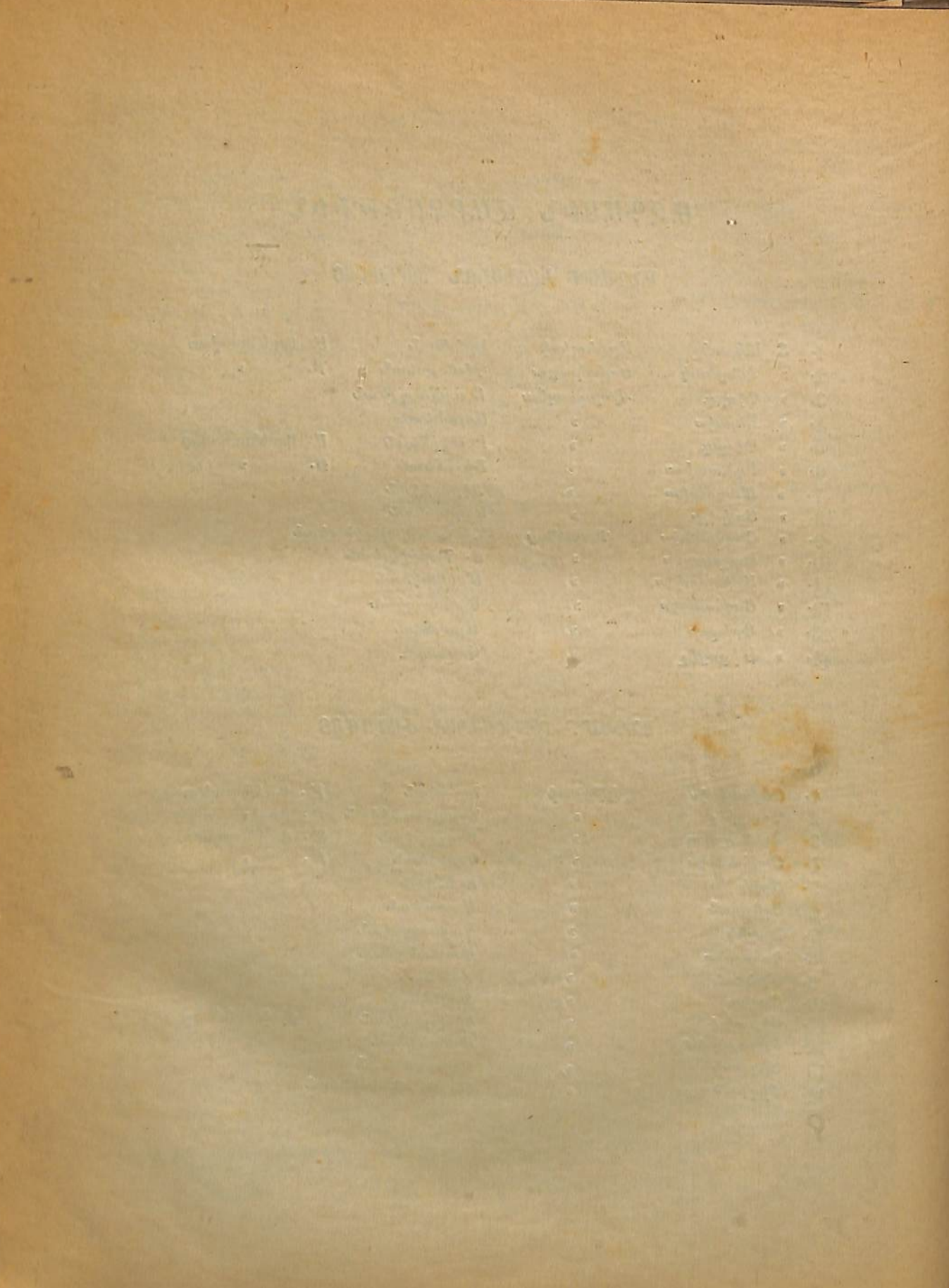
ԳՈՐԴՈՒՆՃՈՒԳ ԵՒ ԻՃԱՏԻԷ

- 69 Մկրտիչ Մէլպուրեան Բ. 5
- 70 Սիմոն Մաքսուտեան

ԳԱՐԴՍԻՔ

- 71 Կարապետ Հաղապետեան Բ. 5
- 72

75 Միջրան Տեղբայրներ	102.	120 Կարապետ Ս. Իւթիւնեան
76	103.	121.
77 Գործարար Ս. Եղիա	104 Մատթէոս Ալեքսանեան	122 Կարապետ Լ. Եղեան Բ Պ
78	105.	123.
79 Սեպուհ Տէմիրճիպաշեան	106 Գեորգ Վարդանեան	124 Արգիշտի Արգիշտի
80 Մկրտիչ Կիւմիւշեան	107.	125.
81 Ռեթեոս Թադէոսեան	108 Աբրահամ Մուրադեան Բ	126.
82 Ներսէս Երեցեան	109 Քրիստոստոս Գ. Պարոնեան	127.
83 Յովնանէս Թորոսեան	110.	128 Ստեփան Գրիգորեան Բ
84 Կարապետ Փանոսեան Բ 4	111 Համբարձում Աւետիսեան	129 Ստեփան Փափաղեան
85 Գեորգ Աբրահամ Բ 3	112.	130 Նշան Գարապետ
86 Յովնանէս Նուրեան	113 Գեորգ Իւթիւնեան Բ	131.
87	114.	132 Գեորգ Շիշմանեան
88	115.	133 Կարապետ Սլիւնեան Բ
89	116 Ռեթեոս Պէրպէրեան Բ	134 Միջրան Զոգանեան
90	117 Սեբաստիոն Ազնաւորեան Բ Պ	135 Մարկոս Աղապէրեան
91	118 Սեբաստիոն Քրիստոսեան	136.
92	119.	137.
93 Ռուբէն Պաւլոսեան	120.	138 Մկրտիչ Յ. Միլիթեան
94	121.	139.
95 Նշան Փափաղեան	122.	140.
96.	123.	141.
97.	124.	142.
98.	125.	143.
99.	126.	144.
100.	127.	145.
101.	128.	146.
102.	129.	147.
103.	130.	148.
104.	131.	149.
105.	132.	150.
106.	133.	151.
107.	134.	152.
108.	135.	153.
109.	136.	154.
110.	137.	155.
111.	138.	156.
112.	139.	157.
113.	140.	158.
114.	141.	159.
115.	142.	160.
116.	143.	161.
117.	144.	162.
118.	145.	163.
119.	146.	164.
120.	147.	165.
121.	148.	166.
122.	149.	167.
123.	150.	168.
124.	151.	169.
125.	152.	170.
126.	153.	171.
127.	154.	172.
128.	155.	173.
129.	156.	174.
130.	157.	175.
131.	158.	176.
132.	159.	177.
133.	160.	178.
134.	161.	179.
135.	162.	180.
136.	163.	181.
137.	164.	182.
138.	165.	183.
139.	166.	184.
140.	167.	185.
141.	168.	186.
142.	169.	187.
143.	170.	188.
144.	171.	189.
145.	172.	190.
146.	173.	191.
147.	174.	192.
148.	175.	193.
149.	176.	194.
150.	177.	195.
151.	178.	196.
152.	179.	197.
153.	180.	198.
154.	181.	199.
155.	182.	200.
156.	183.	201.
157.	184.	202.
158.	185.	203.
159.	186.	204.
160.	187.	205.
161.	188.	206.
162.	189.	207.
163.	190.	208.
164.	191.	209.
165.	192.	210.
166.	193.	211.
167.	194.	212.
168.	195.	213.
169.	196.	214.
170.	197.	215.
171.	198.	216.
172.	199.	217.
173.	200.	218.
174.	201.	219.
175.	202.	220.
176.	203.	221.
177.	204.	222.
178.	205.	223.
179.	206.	224.
180.	207.	225.
181.	208.	226.
182.	209.	227.
183.	210.	228.
184.	211.	229.
185.	212.	230.
186.	213.	231.
187.	214.	232.
188.	215.	233.
189.	216.	234.
190.	217.	235.
191.	218.	236.
192.	219.	237.
193.	220.	238.
194.	221.	239.
195.	222.	240.
196.	223.	241.
197.	224.	242.
198.	225.	243.
199.	226.	244.
200.	227.	245.
201.	228.	246.
202.	229.	247.
203.	230.	248.
204.	231.	249.
205.	232.	250.
206.	233.	251.
207.	234.	252.
208.	235.	253.
209.	236.	254.
210.	237.	255.
211.	238.	256.
212.	239.	257.
213.	240.	258.
214.	241.	259.
215.	242.	260.
216.	243.	261.
217.	244.	262.
218.	245.	263.
219.	246.	264.
220.	247.	265.
221.	248.	266.
222.	249.	267.
223.	250.	268.
224.	251.	269.
225.	252.	270.
226.	253.	271.
227.	254.	272.
228.	255.	273.
229.	256.	274.
230.	257.	275.
231.	258.	276.
232.	259.	277.
233.	260.	278.
234.	261.	279.
235.	262.	280.
236.	263.	281.
237.	264.	282.
238.	265.	283.
239.	266.	284.
240.	267.	285.
241.	268.	286.
242.	269.	287.
243.	270.	288.
244.	271.	289.
245.	272.	290.
246.	273.	291.
247.	274.	292.
248.	275.	293.
249.	276.	294.
250.	277.	295.
251.	278.	296.
252.	279.	297.
253.	280.	298.
254.	281.	299.
255.	282.	300.
256.	283.	301.
257.	284.	302.
258.	285.	303.
259.	286.	304.
260.	287.	305.
261.	288.	306.
262.	289.	307.
263.	290.	308.
264.	291.	309.
265.	292.	310.
266.	293.	311.
267.	294.	312.
268.	295.	313.
269.	296.	314.
270.	297.	315.
271.	298.	316.
272.	299.	317.
273.	300.	318.
274.	301.	319.
275.	302.	320.
276.	303.	321.
277.	304.	322.
278.	305.	323.
279.	306.	324.
280.	307.	325.
281.	308.	326.
282.	309.	327.
283.	310.	328.
284.	311.	329.
285.	312.	330.
286.	313.	331.
287.	314.	332.
288.	315.	333.
289.	316.	334.
290.	317.	335.
291.	318.	336.
292.	319.	337.
293.	320.	338.
294.	321.	339.
295.	322.	340.
296.	323.	341.
297.	324.	342.
298.	325.	343.
299.	326.	344.
300.	327.	345.
301.	328.	346.
302.	329.	347.
303.	330.	348.
304.	331.	349.
305.	332.	350.
306.	333.	351.
307.	334.	352.
308.	335.	353.
309.	336.	354.
310.	337.	355.
311.	338.	356.
312.	339.	357.
313.	340.	358.
314.	341.	359.
315.	342.	360.
316.	343.	361.
317.	344.	362.
318.	345.	363.
319.	346.	364.
320.	347.	365.
321.	348.	366.
322.	349.	367.
323.	350.	368.
324.	351.	369.
325.	352.	370.
326.	353.	371.
327.	354.	372.
328.	355.	373.
329.	356.	374.
330.	357.	375.
331.	358.	376.
332.	359.	377.
333.	360.	378.
334.	361.	379.
335.	362.	380.
336.	363.	381.
337.	364.	382.
338.	365.	383.

ՊԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՏԵՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆՔ

1. — Խնդիր վաւերացման Բ. նստի ատենադրութեան .
2. — Բացակայութիւն .
3. — Հարցադիր Յ. Գուրգէն ԼՓ.ի
4. — վաւերացումն Եկեղեցական երեսփոխանական ընտրութեանց .

ՕՐԱԿԱՐԳ

Ընտրութիւն Ազգ. վարչութեան Քաղ. Ժողովոյ . (Տեղէն-էլէ Առեւտրայ. Դէմքի)

Գ. ԲԱՅԱԿԱՅՈՒԹԻՒՆՔ